

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

PETI ODJEL

PREDMET A.M. protiv FRANCUSKE

(Zahtjev br. 12148/18)

PRESUDA

STRASBOURG

29. travnja 2019.

KONAČNA PRESUDA

29. srpnja 2019.

*Ova je presuda postala konačna u skladu s člankom 44. stavkom 2. Konvencije.
Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.*

U predmetu A.M. protiv Francuske,

Europski sud za ljudska prava (Peti odjel), zasjedajući u vijeću u sastavu:

Angelika Nußberger, *predsjednica*,

Yonko Grozev,

André Potocki,

Síofra O’Leary,

Mārtiņš Mits,

Gabriele Kucsko-Stadlmayer,

Lado Chanturia, *suci*,

i Claudia Westerdiek, *tajnica Odjela*,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost održanog 26. ožujka 2019.,

donosi sljedeću presudu koja je usvojena tog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovom predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 12148/18) koji je protiv Francuske Republike dana 12. ožujka 2018. alžirski državljanin g. A.M. („podnositelj zahtjeva“) podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija“). Sud je odlučio da neće otkriti identitet podnositelja zahtjeva (pravilo 47. stavak 4. Poslovnika Suda).

2. Podnositelja zahtjeva zastupao je g. Y. Lantheaume, odvjetnik u Lyonu. Francusku vladu („Vlada“) zastupao je njezin zastupnik, g. F. Alabrune, voditelj pravnih poslova Ministarstva europskih i vanjskih poslova.

3. Podnositelj zahtjeva tvrdi da bi njegovo vraćanje u Alžir dovelo do povrede članka 3. Konvencije.

4. Dana 13. ožujka 2018. sudac Suda imenovan za odlučivanje o zahtjevima za privremene mjere odlučio je primijeniti članak 39. Poslovnika Suda i Vladi ukazati na to da se podnositelja zahtjeva ne smije protjerati u Alžir prije 29. ožujka 2018. godine. Dana 28. ožujka 2018. odlučeno je da će se primjena te privremene mjere produljiti do 30. travnja 2018. godine. Dana 26. travnja 2018. nastupilo je novo produljenje, koje ostaje na snazi do zaključenja postupka pred Sudom. Istog dana zahtjev je dostavljen francuskoj Vladi.

5. Dana 22. siječnja 2019. u Palači ljudskih prava u Strasbourgu održana je rasprava otvorena za javnost (pravilo 59. stavak 3. Poslovnika).

Sudjelovali su:

– *za Vladu*

g. F. ALABRUNE, voditelj pravnih poslova pri Ministarstvu europskih i vanjskih poslova, *zastupnik*,

- gđa F. MERLOZ, zamjenica voditelja Odjela za ljudska prava pri
Ministarstvu europskih i vanjskih poslova, *suzastupnica,*
- gđa É. LEBLOND, urednica u pododjelu za ljudska prava
pri Ministarstvu europskih i vanjskih poslova,
- gđa G. DUMONT, voditeljica Ureda za sporove u vezi sa strancima
pri Ministarstvu unutarnjih poslova,
- gđa E. DEMAISON, voditeljica Ureda za pravo i postupke protjerivanja pri
Ministarstvu unutarnjih poslova, *savjetnice;*
- za podnositelja zahtjeva
- g. Y. LANTHEAUME, odvjetnik upisan u Odvjetničku komoru Lyona,
- g. T. FOURREY, odvjetnik upisan u Odvjetničku komoru Lyona,
savjetnici,
- g. C. COUTAZ, odvjetnik upisan u Odvjetničku komoru
Grenoblea, *savjetnik.*

Sud je saslušao izjave g. Alabrunea, g. Lantheaumea i g. Fourreyja. Također je saslušao odgovore g. Alabrunea i g. Lantheaumea na pitanja sudaca.

ČINJENICE

I. OKOLNOSTI PREDMETA

6. Podnositelj zahtjeva, alžirski državljanin rođen 1985. godine, doselio se u Francusku 2008. na temelju desetogodišnje boravišne dozvole.

7. Dana 25. rujna 2015. Kazneni sud u Parizu osudio ga je na šestogodišnju kaznu zatvora zbog udruživanja u svrhu počinjenja kaznenog djela terorizma. Osim toga, osuđen je na doživotnu zabranu ulaska na francusko državno područje. Ta presuda postala je pravomoćna jer žalba nije podnesena.

8. Ta se osuda konkretno temeljila na činjenici da je podnositelj zahtjeva tijekom 2012. godine stupio u kontakt s visokim dužnosnikom Al-Qaide u islamskom Magrebu (fr. *Al-Qaïda au Maghreb islamique* (AQMI)) i da se tijekom 2013. susreo s izaslanikom te organizacije. Osim toga, u presudi se navodi da se je podnositelj zahtjeva namjeravao potajno pridružiti kampu za obuku AQMI-ja koji se nalazi u Alžiru. Konačno, u presudi se navodi da je

podnositelj zahtjeva u ime AQMI-ja vrbovao pristasa džihada, koji su trebali proći obuku u Alžiru, te da je AQMI-ju dostavio planove napada na francuskom državnom području, osobito usmjerenih na Eiffelov toranj i muzej Louvre. S obzirom na simboličku narav tih planova napada, osuda podnositelja zahtjeva bila je uvelike popraćena u francuskom i međunarodnom tisku, pri čemu nije otkriveno njegovo prezime.

9. Iz te presude proizlazi da su alžirske vlasti tragale za podnositeljem zahtjeva barem tijekom 2012. godine. Čim je pritvoren, podnositelj zahtjeva objasnio je da nije posjetio Alžir od jeseni 2011. godine zbog uhićenja S.A.-a, naoružanog džihadističkog prozelita, kojeg je posjećivao tijekom svojih boravaka u Alžiru, kao i nekoliko njegovih poznanika koji su s njim pohađali tečajeve islama i Kur'ana koje je vodio S.A. Podnositelj zahtjeva bio je tražen u toj zemlji zbog veza s tom skupinom, koja je planirala napad na brodove koji plove Sredozemljem. U presudi Kaznenog suda u tom je smislu naveden prijepis presretnute prepiske između podnositelja zahtjeva i nekih njegovih kontakata uspostavljenih u Alžiru. U jednoj od njih, koja datira iz 2012. godine, jedan od tih kontakata predložio mu je sljedeće: „Zasad činiš crveni križ nad Alžirskom (...) U odnosu na gluposti koje si napravio (...) Protiv tebe i dalje postoji potjernica“. U drugom razgovoru, iz 2013. godine, drugi dopisnik obratio mu se kako slijedi: „M.T.-a su ispitivali o tebi, jesi li razumio? (...) Ne možeš (ići u Alžir), to je nemoguće“. Kazneni sud još je jednom istaknuo da je podnositelj zahtjeva „znao da ga traže i nadziru“ u Alžiru, zbog čega je objasnio osobama s kojima je vodio prepisku da ne može putovati u tu zemlju kako bi im dostavio sredstva i opremu za koju je tvrdio da ju želi dostaviti u alžirskim pobunjenicima. Kazneni sud iz tih elemenata zaključuje da je zbog uhićenja nekoliko kontakata podnositelju zahtjeva „onemogućen povratak u Alžir od jeseni 2011. godine“.

10. Dana 7. veljače 2018., u očekivanju oslobođenja podnositelja zahtjeva do kojeg je trebalo doći 14. ožujka 2018. godine, prefekt Loire obavijestio je podnositelja da ga planira vratiti u Alžir u svrhu izvršavanja pravosudne zabrane boravka na državnom području koja mu je izrečena. Podnositelj zahtjeva odgovorio je da se protivi navedenom, osobito tvrdeći da je u toj zemlji izložen „riziku od mučenja“ protivnog članku 3. Konvencije.

11. Dana 21. veljače 2018. prefekt Loire donio je odluku u kojoj je Alžir određen kao zemlja odredišta. Ta je odluka dostavljena podnositelju zahtjeva 23. veljače 2018. godine.

12. Dana 5. ožujka 2018. podnositelj zahtjeva podnio je Upravnom sudu u Lyonu zahtjev za zaštitu temeljnih sloboda na temelju članka L. 521-2. Zakonika o upravnim sporovima u svrhu obustave njegova vraćanja u Alžir. Dana 8. ožujka 2018. godine sudac u postupku privremene pravne zaštite tog suda odbio je zahtjev, što je obrazložio činjenicom da podnositelj zahtjeva nije opravdao nemogućnost ponovnog ulaska u neku zemlju čiji nije državljanin te zbog toga što u spisu nije naveo nijedan precizan, nedavan i detaljan dokaz iz kojeg bi jasno proizlazilo da bi u Alžiru bio izložen

postupanju zabranjenom člankom 3. Konvencije. Podnositelj zahtjeva nije uložio žalbu na rješenje suca u postupku privremene pravne zaštite pred Državnim vijećem (Conseil d'État).

13. Dana 12. ožujka 2018. podnositelj zahtjeva podnio je Europskom sudu za ljudska prava na temelju pravila 39. Poslovnika Suda zahtjev za privremenu mjeru kojom se obustavlja njegovo vraćanje u Alžir. Dana 13. ožujka 2018. Sud je prihvatio zahtjev, prvo na određeno vremensko razdoblje, a potom i do okončanja postupka koji se vodi pred njim. U skladu sa svojom praksom, tajništvo Suda zatražilo je od podnositelja zahtjeva da dopuni svoj spis tako da mu najkasnije do 10. travnja 2018. dostavi uredno ispunjen obrazac zahtjeva, u kojem detaljno iznosi svoje tvrdnje o dopuštenosti svojeg zahtjeva i o navodnoj povredi Konvencije.

14. Podnositelj zahtjeva, koji je bio smješten u administrativni pritvor, 19. ožujka 2018. godine podnio je zahtjev za azil tražeći priznanje svojeg izbjegličkog statusa ili, u protivnom, dodjelu supsidijarne zaštite. Dana 23. ožujka 2018. francuski Ured za zaštitu izbjeglica i osoba bez državljanstva (OFPRA) odbio je taj zahtjev jer podnositelj zahtjeva nije dostavio konkretne i važeće dokaze kojima bi dokazao da bi bio osobno izložen nečovječnom i ponižavajućem postupanju od strane alžirskih vlasti te jer, u svakom slučaju, profil podnositelja predstavlja ozbiljnu prijetnju javnom poretku, javnoj sigurnosti ili sigurnosti države.

15. Dana 6. travnja 2018. podnositelj zahtjeva dostavio je Sudu ispunjeni obrazac zahtjeva.

16. Dana 4. srpnja 2018. Nacionalni sud za pravo azila (CNDA) odbio je žalbu podnositelja zahtjeva protiv odluke OFPRA-e. Što se tiče statusa izbjeglice, istaknuo je da strahovi koje je naveo podnositelj zahtjeva nisu obuhvaćeni područjem primjene Ženevske konvencije. Što se tiče uživanja supsidijarne zaštite, smatra da nedavni dokazi ukazuju na jačanje prava i jamstava za građane Alžira te da podnositelj zahtjeva nije dostavio dokaze koji bi upućivali na to da će biti izložen nečovječnom ili ponižavajućem postupanju u svojoj zemlji. Dana 14. studenoga 2018. podnositelj zahtjeva protiv te je presude podnio žalbu u kasacijskom postupku Državnom vijeću. Na dan donošenja ove presude taj je postupak i dalje bio u tijeku.

17. Dana 27. srpnja 2018. Upravni sud u Lilleu odbio je žalbu podnositelja zahtjeva od 10. svibnja 2018. protiv naloga prefekta kojim se određuje njegova zemlja odredišta jer nijednim dokumentom u spisu nije dokazano da bi podnositelj zahtjeva u slučaju vraćanja u Alžir bio izložen postupanju protivnom članku 3. Konvencije. Dana 27. rujna 2018. podnositelj zahtjeva podnio je žalbu protiv te presude Žalbenom upravnom sudu u Douaiju. Na dan donošenja ove presude taj je postupak i dalje bio u tijeku.

18. Dana 10. rujna 2018. administrativni je pritvor podnositelja zahtjeva završio i on je stavljen u kućni pritvor na području općine.

19. Dana 23. siječnja 2019., odnosno sljedeći dan nakon rasprave pred Sudom, francuske novine objavile su članak koji se odnosi na raspravu, u

kojem se spominje identitet podnositelja zahtjeva. Te su informacije bile dostupne na internetu.

II. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO

A. Zabrana boravka na francuskom državnom području

20. Zabrana boravka na francuskom državnom području predstavlja dopunsku kaznu koju je izrekao kazneni sud koji je već sankcionirao ponašanje podložno kaznenom progonu. Sudac donosi opću zabranu, pri čemu ne mora navesti zemlju u koju se osuđena osoba mora vratiti. U okviru provođenja zabrane boravka na državnom području, odgovornost je uprave da donese presudu kojom se određuje zemlja odredišta.

21. Iako se protiv takve kazne može podnijeti žalba ili prijedlog za ukidanjem zabrane boravka pred sudom, podnositelj zahtjeva u tom se smislu ne može pozvati na prigovor koji se odnosi na povredu članka 3. Konvencije u pogledu navodnih rizika u mogućoj zemlji odredišta. Za određivanje zemlje odredišta odgovorno je nadležno tijelo prefektуре, čije se odluke mogu osporavati pred upravnim sudom, koji ispituje prigovor na temelju članka 3. Konvencije u pogledu rizika u slučaju vraćanja u zemlju odredišta.

B. Zahtjev za zaštitu temeljnih sloboda

22. Mjerodavne odredbe Zakonika o upravnim sporovima koje se odnose na zahtjev za zaštitu temeljnih sloboda glase kako slijedi.

Članak L. 521-2.

„Nakon što mu se podnese zahtjev u tom smislu koji je opravdan zbog njegove hitnosti, sudac u postupku privremene pravne zaštite može propisati sve potrebne mjere za zaštitu temeljne slobode u pogledu koje je pravna osoba javnog prava ili tijelo uređeno privatnim pravom kojemu je povjereno upravljanje javnom službom u okviru izvršavanja jedne od svojih ovlasti počinila ozbiljnu i očito nezakonitu povredu. Sudac u postupku privremene pravne zaštite donosi odluku u roku od 48 sati.“

Članak L. 523-1.

„Odluke donesene u skladu s člankom L. 521-2. podliježu žalbi pred Državnim vijećem u roku od petnaest dana od njihove objave. U tom slučaju predsjednik odjela za sporove Državnog vijeća ili savjetnik imenovan u tu svrhu donose odluku u roku od četrdeset osam sati (...).“

C. Zahtjev za azil

23. U relevantno vrijeme primjenjivale su se mjerodavne odredbe Zakonika o ulasku i boravku stranaca i o pravu na azil (fr. *code de l'entrée et*

du séjour des étrangers et du droit d'asile (CESEDA)), koje se, posebice, odnose na svojstvo izbjeglice i supsidijarnu zaštitu.

Članak L. 513-2.

„Stranac na kojeg se primjenjuje mjera protjerivanja vraća se:

1. u zemlju čiji je državljanin, osim ako mu je francuski Ured za zaštitu izbjeglica i osoba bez državljanstva ili Nacionalni sud za pravo azila odobrio status izbjeglice ili mu dodijelio supsidijarnu zaštitu ili ako još nije donesena odluka o njegovu zahtjevu za azil;

(...)

Stranac ne može biti protjeran u neku zemlju ako dokaže da su tamo ugroženi njegov život ili sloboda ili da je izložen postupanju protivnom odredbama članka 3. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda od 4. studenog 1950. godine.“

Članak L. 711-1.

„Status izbjeglica priznaje se svim osobama koje su progonjene zbog djelovanja kojim se podržava sloboda, kao i svim osobama u odnosu na koje Ured Visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice izvršava svoj mandat u skladu s člancima 6. i 7. njegova statuta, koji je Opća skupština Ujedinjenih naroda usvojila 14. prosinca 1950., ili koje ispunjavaju zahtjeve definicija članka 1. Ženevske konvencije od 28. srpnja 1951. o statusu izbjeglica. Na te se osobe primjenjuju odredbe koje se primjenjuju na izbjeglice u skladu s gore navedenom Ženevskom konvencijom.“

Članak L. 711-6.

„Status izbjeglice može se odbiti ili ukinuti u sljedećim slučajevima:

1. ako postoje ozbiljni razlozi zbog kojih se može smatrati da prisutnost predmetne osobe u Francuskoj predstavlja ozbiljnu prijetnju državnoj sigurnosti;

2. ako je dotična osoba pravomoćno osuđena u Francuskoj za kazneno djelo ili prekršaj koji predstavljaju teroristički čin ili koji se kažnjavaju zatvorskom kaznom u trajanju od deset godina te ako prisutnost te osobe predstavlja ozbiljnu prijetnju za društvo.“

Članak L. 712-1.

„Supsidijarna zaštita dodjeljuje se svim osobama koje ne ispunjavaju zahtjeve za dodjelu statusa izbjeglice ili za koje postoje ozbiljni i dokazani razlozi zbog kojih se može vjerovati da postoji opasnost da će te osobe u svojoj zemlji biti podvrgnute sljedećem:

(a) smrtnoj kazni ili smaknuću;

(b) mučenju ili nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kazni;

(c) u slučaju civilnog stanovištva, ozbiljnoj i osobnoj prijetnji za njihov život ili osobi uzrokovanoj nasiljem koje se može proširiti na osobe bez obzira na njihove osobne okolnosti te koja proizlazi iz nacionalnog ili međunarodnog oružanog sukoba.“

Članak L. 712-2.

„Supsidijarna zaštita ne dodjeljuje se osobi ako postoje ozbiljni razlozi zbog kojih se može vjerovati:

- (a) da je počinila zločin protiv mira, ratni zločin ili zločin protiv čovječnosti;
- (b) da je počinila teško kazneno djelo;
- (c) da je proglašena krivom za postupanje koje je u suprotnosti s ciljevima i načelima Ujedinjenih naroda;
- (d) da njezino djelovanje na državnom području predstavlja ozbiljnu prijetnju javnom poretku, javnoj sigurnosti ili sigurnosti države.

Točke (a) do (c) primjenjuju se na osobe koje su poticatelji, počinitelji ili pomagači u kaznenim djelima ili postupanju navedenim u točkama (a) do (c) ili koje su osobno umiješane u njih. (...)“

Članak L. 743-4.

„(...) ako je strancu koji je podnio zahtjev za registraciju zahtjeva za azil bila izrečena mjera protjerivanja prije podnošenja zahtjeva, (...) ta se mjera (...) ne smije provesti prije obavijesti o odluci koja se donosi po službenoj dužnosti u slučaju odbijanja, odluke o nedopuštenosti ili odluke o okončanju ili, ako je protiv odluke o odbijanju podnesena žalba Nacionalnom sudu za pravo azila, prije obavijesti o odluci suda (...)“

24. Što se tiče posljednjeg članka, u njegovoj inačici koja je bila primjenjiva u relevantno vrijeme, Sud napominje da iz članka L. 556-1. Zakonika o ulasku i boravku stranaca i o pravu na azil proizlazi da žalba, koju je podnio stranac zadržan u ustanovi za zadržavanje usprkos njegovu zahtjevu za azil, protiv odluke OFPRA-e o odbijanju nema suspenzivnu narav prema samom zakonu. U skladu s istim člankom, podnositelj može podnijeti žalbu upravnom sudu protiv njegova daljnjeg zadržavanja, što mu, ako njegova žalba bude prihvaćena, omogućava da iskoristi suspenzivni učinak postupka pred CNDA-om.

III. BITNE INFORMACIJE KOJE SE ODNOSI NA ALŽIR

A. Stanje u Alžiru od 2009. do 2015. godine

25. Sud upućuje na stavke 37. do 54. presude *Daoudi protiv Francuske* (br. 19576/08, 3. prosinca 2009.), u kojima je opisano stanje u Alžiru od 2007. do 2009. godine. Također upućuje na stavke 29. do 32. presude *H.R. protiv Francuske* (br. 64780/09, 22. rujna 2011.) te na stavke 31. do 35. presude *M.A. protiv Francuske* (br. 9373/15, 1. veljače 2018.), u kojima je izloženo stanje u toj zemlji od 2009. do 2015. godine.

B. Stanje u Alžiru od 2016. do 2019. godine

26. Informacije navedene u nastavku odnose se na promjene do kojih je došlo nakon 2016. godine. Proizlaze iz izvješća različitih međunarodnih ili vladinih organizacija (Vijeće Ujedinjenih naroda za ljudska prava, Ministarstvo unutarnjih poslova Ujedinjenog Kraljevstva (*United Kingdom*

Home Office), Državno tajništvo SAD-a (*United States Department of State*), Human Rights Watch, Amnesty International i Međunarodni odbor Crvenog križa), kao i iz sažetog izvješća koje je izradilo tajništvo Suda.

1. *Međunarodna izvješća i sudske odluke o situaciji osoba povezanih s terorizmom*

27. Ovoj su presudi priloženi relevantni izvadci iz međunarodnih izvješća i odluka nacionalnih sudova o situaciji osoba povezanih s terorizmom u Alžiru.

2. *Sažetak nastalih promjena*

(a) **Institucionalne promjene**

28. Odjel za obavještajne poslove i sigurnost (fr. *Département du Renseignement et de la Sécurité* (DRS)), koji je u zaključnim zapažanjima Odbora Ujedinjenih naroda protiv mučenja od 16. svibnja 2008. godine naveden kao potencijalni izvor brojnih slučajeva okrutnog, nečovječnog i ponižavajućeg postupanja, raspušten je predsjedničkom uredbom od 20. siječnja 2016. godine te je zamijenjen Odjelom za nadzor i sigurnost (fr. *Département de Surveillance et de Sécurité* (DSS)).

29. Alžirski Ustav izmijenjen je 7. veljače 2016. godine. Tom su prilikom u tekst Ustava dodani brojni članci kojima se jamče prava i slobode. Među njima je u članku 40. predviđeno da je okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje kažnjivo zakonom.

30. Istim preispitivanjem Ustava Nacionalno savjetodavno povjerenstvo za promicanje i zaštitu ljudskih prava zamijenjeno je Nacionalnim vijećem za ljudska prava, koje je započelo s radom 9. ožujka 2017. godine. Njegova je zadaća provedba inspekcija zatvora i posjeta zatvorima. U svojim zaključnim zapažanjima o četvrtom redovnom izvješću Alžira od 17. kolovoza 2018. (CCPR/C/DZA/CO/4, vidi Prilog I.), Odbor Ujedinjenih naroda za ljudska prava prima na znanje uspostavu Ustavnog vijeća te činjenicu da mu je Pododbor za akreditiranje Globalnog saveza nacionalnih institucija za ljudska prava dodijelio status B. S druge strane, Odbor izražava zabrinutost zbog navoda o izostanku neovisnosti članova alžirskog Nacionalnog vijeća za ljudska prava.

31. Američko Državno tajništvo u svojim izvješćima o stanju ljudskih prava u Alžiru (*Country Reports on Human Rights Practices – Algeria*, vidi Priloge III. - V.) napominje da je Međunarodni odbor Crvenog križa (MOCK) između 2015. i 2017. godine organizirao programe obuke o ljudskim pravima u vezi s postupcima uhićenja, pritvaranja i ispitivanja koje provode pravosudna policija (Glavna uprava za nacionalnu sigurnost (fr. *Direction Générale de la Sûreté Nationale*, DGSN)), nacionalna žandarmerija i suci. Iz godišnjih izvješća MOCK-a za 2015., 2016. i 2017. godinu (vidi Priloge XIII. - XV.) proizlazi da su ti programi obuke posebice

obuhvaćali međunarodno pravo u području ljudskih prava. Nadalje, Državno tajništvo primjećuje da DGSN od 2016. godine redovito organizira programe obuke o ljudskim pravima za policijske službenike.

(b) Navodi o mučenju ili nečovječnom ili ponižavajućem postupanju u pogledu državnih službenika

32. U svojim gore navedenim izvješćima (vidi stavak 31. ove presude), američko Državno tajništvo utvrdilo je u 2015. i 2016. godini da je nekoliko nevladinih organizacija, uključujući i lokalne branitelje ljudskih prava, tvrdilo da su državni službenici primjenjivali mučenje i zlostavljanje za ishođenje priznanjâ. Izvješće za 2017. godinu sadržava tvrdnje da su alžirske vlasti ponekad koristile ponižavajuće postupanje kako bi ishodile priznanja. Međutim, iste godine nije prijavljen nijedan slučaj mučenja, a DGSN je izvijestio da tijekom 2017. godine nije primio informacije o zlostavljanju od javnosti.

33. U izvješću od 29. kolovoza 2017. godine (*Nacionalna politika i informativna napomena za Alžir: popratne informacije, uključujući službenike u području zaštite i internog premještanja*, vidi Prilog II.), britansko Ministarstvo unutarnjih poslova napominje da su organizacije za obranu ljudskih prava nešto prije tog datuma u britanskom veleposlanstvu u Alžiru izjavile da nemaju dokaza o postojanju postupanja protivnog članku 3. Konvencije.

34. Međutim, u stavku 33. njegovih gore spomenutih zapažanja (vidi stavak 30. ove presude), Odbor Ujedinjenih naroda za ljudska prava navodi da „prima na znanje tvrdnju izaslanstva da bi praksa mučenja koje provode službenici za provedbu zakona sada trebala biti rezidualna pojava, ali i dalje su zabrinuti zbog tvrdnji o mučenju i zlostavljanju koje i dalje osobito provode službenici Odjela za nadzor i sigurnost, posebice u kontekstu borbe protiv terorizma.“

35. Nadalje, isti Odbor u stavku 31. svojih zapažanja izražava žaljenje jer korištenje priznanja dobivenih mučenjem nije izričito zabranjeno zakonom.

36. Osim toga, u stavku 35. svojih zapažanja sa zabrinutošću prima na znanje dokumentirane informacije o postojanju lokacija za tajni pritvor na alžirskom državnom području, iako je od srpnja 2015. godine policijskim službenicima zakonom zabranjeno zadržavanje osumnjičenika u ustanovi koja nije predviđena u tu svrhu i koja nije prijavljena lokalnom državnom odvjetniku.

37. Human Rights Watch u svojem svjetskom godišnjem izvješću objavljenom u siječnju 2019. godine (vidi Prilog IX.) podsjeća da Alžir i dalje ne dopušta posjet posebnih izvjestitelja Ujedinjenih naroda u području mučenja i ljudskih prava u borbi protiv terorizma.

38. Nadalje, MOCK provodi posjete u svrhu nadzora uvjeta pritvora u alžirskim kaznenim ustanovama te na lokacijama pritvora od 1999. odnosno od 2002. godine. U tom pogledu MOCK u svojim godišnjim izvješćima od

2015. do 2017. godine navodi da je posjetio nekoliko zatvora i pritvora za koje su zadužene policija ili žandarmerija te da je alžirskim nadležnim tijelima dostavio svoje dojmove i preporuke u svrhu poboljšanja postupanja s pritvorenicima, kao i uvjeta pritvora. MOCK je 2016. godine primijetio da je došlo do jačanja zaštite koja se pruža pritvorenicima, posebice nakon ustavnih promjena usvojenih te godine.

39. Konačno, osim gore navedenih završnih zapažanja Odbora Ujedinjenih naroda za ljudska prava (vidi stavke 30. i 34. ove presude), čini se da ni u jednom međunarodnom izvješću ne postoje navodi o osobama povezanim s terorizmom koje prigovaraju mučenju ili nečovječnom ili ponižavajućem postupanju od strane alžirskih nadležnih tijela za 2017. i 2018. godinu.

(c) Navodi o progonu i osudama državnih službenika zbog mučenja ili nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja

40. U gore navedenim izvješćima američkog Državnog tajništva (vidi stavak 31. ove presude) navedeno je da je alžirskim zakonodavstvom zabranjena uporaba mučenja i da državni službenici proglašeni krivima za takva djela mogu biti kažnjeni zatvorskom kaznom u trajanju od deset do dvadeset godina. Iako tijekom 2015. godine nije zabilježena nijedna osuda ili slučaj progona, donesene su dvije kaznene presude, a 2016. godine provedeno je dvadeset i osam kaznenih progona protiv policijskih službenika zbog mučenja ili zlostavljanja. Što se tiče 2017. godine, američko Državno tajništvo navodi da ne postoje informacije u vezi s mogućim kaznenim progonom ili osudom za mučenje, ali napominje da nekažnjavanje i dalje predstavlja problem.

41. Britansko Ministarstvo unutarnjih poslova u svojem gore spomenutom izvješću (vidi stavak 33. ove presude) navodi sličan zaključak.

42. S druge strane, Odbor Ujedinjenih naroda za ljudska prava u gore spomenutim zaključcima (vidi stavak 30. ove presude) smatra da je definicija mučenja navedena u alžirskom kaznenom zakonu i dalje nepotpuna i da nije u skladu s međunarodnim standardima i zabrinut je zbog malog broja kaznenih progona i sankcija protiv službenika okrivljenih za mučenje i loše postupanje.

(d) Uvjeti pritvora osoba osumnjičenih za terorizam

43. U svojim gore navedenim završnim zapažanjima (vidi stavak 30. ove presude) Odbor Ujedinjenih naroda za ljudska prava sa zabrinutošću primjećuje da se početni 48-satni pritvor može produljiti pet puta za osobe osumnjičene za terorizam, odnosno može iznositi ukupno 12 dana. Također izražava zabrinutost zbog navoda da pritvorene osobe mogu imati pristup odvjetniku tek nakon pola razdoblja provedenog u pritvoru. Zabrinut je i zbog toga što se susret pritvorenika s njegovim odvjetnikom odvija pod nadzorom službenika pravosudne policije.

44. Prema gore navedenim izvješćima američkog Državnog tajništva (vidi stavak 31. ove presude) i Globalnom izvješću organizacije Amnesty International za razdoblje 2015. - 2016. (*Stanje ljudskih prava u svijetu*, vidi Prilog X.), alžirskim zakonodavstvom predviđeno je da osobe u pritvoru moraju biti u mogućnosti odmah kontaktirati s članom obitelji i primiti posjet člana obitelji ili kontaktirati s odvjetnikom. Osim toga, od srpnja 2015. godine, kada je pritvor produljen na više od 48 sati, pritvorenici moraju imati mogućnost razgovarati s odvjetnikom 30 minuta. Međutim, državni odvjetnik može podnijeti zahtjev sudu kako bi produljio razdoblje u kojem osoba u policijskom pritvoru nema pristup odvjetniku. Na kraju pritvora dotična osoba može zatražiti pregled liječnika po svojem izboru.

45. Međutim, što se tiče 2015. i 2016. godine, američko Državno tajništvo primijetilo je da neke osobe u pritvoru nisu imale pristup odvjetniku i da se s njima loše postupalo. Što se tiče 2017. godine, ponovilo je da neke osobe zadržane u pritvoru nisu imale pristup odvjetniku, ali nije spomenulo nikakvo zlostavljanje koje su pretrpjeli.

(e) Praksa drugih država članica Vijeća Europe u pogledu vraćanja osoba povezanih s terorizmom u Alžir

46. Prema podacima dostupnima Sudu o Njemačkoj, Austriji, Belgiji, Bosni i Hercegovini, Španjolskoj, Italiji, Norveškoj, Ujedinjenom Kraljevstvu, Rusiji, Švedskoj, Švicarskoj i Turskoj, samo je pet od tih zemalja (Njemačka, Belgija, Španjolska, Ujedinjeno Kraljevstvo i Turska) nedavno bilo suočeno s pitanjem vraćanja osoba povezanih s terorističkim činovima u Alžir. Od tih pet zemalja, čini se da je samo Ujedinjeno Kraljevstvo *de facto* zamrznuo takva vraćanja nakon odluke Posebnog povjerenstva za žalbe u području imigracije (engl. *Special Immigration Appeals Commission*) od 18. travnja 2016. godine (vidi Prilog XVI.). Međutim, iz tumačenja te odluke proizlazi da je u tom slučaju britanski ministar unutarnjih poslova priznao postojanje stvarnog rizika od zlostavljanja protivnog članku 3. Konvencije u slučaju vraćanja dotične osobe.

47. S druge strane, njemački i španjolski sudovi u kasnijim su odlukama odobrili takva vraćanja smatrajući da dotične osobe neće biti izložene riziku od zlostavljanja. Konkretno, u presudi od 27. ožujka 2018. godine (vidi Prilog XVII.), njemački Savezni upravni sud, izričito se pozivajući na sudsku praksu Suda, utvrdio je da se opće stanje u Alžiru znatno promijenilo od 2015. godine, koja je referentna godina u presudi *M.A. protiv Francuske* (gore citirana). U Belgiji je Vijeće za sporove u vezi sa strancima, ne isključujući *a priori* takva vraćanja u Alžir, uputilo predmet nadležnom upravnom tijelu, u iščekivanju novih informacija o trenutačnom stanju u toj zemlji. U Turskoj je utvrđeno postojanje takvih vraćanja. Međutim, Ustavni je sud u rijetkim slučajevima obustavio postupak nakon što je ispitao osobnu situaciju dotičnih osoba.

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 3. KONVENCIJE

48. Podnositelj zahtjeva tvrdi da bi Francuska njegovim vraćanjem u Alžir počinila povredu članka 3. Konvencije, koji glasi kako slijedi:

„Nitko se ne smije podvrgnuti mučenju ni nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kazni.“

A. Dopuštenost

1. Tvrdnje stranaka

(a) Vlada

49. Prvo, Vlada tvrdi da je zahtjev nedopušten jer podnositelj zahtjeva nije iscrpio domaća pravna sredstva u trenutku podnošenja zahtjeva.

50. Vlada tvrdi da stranac koji, poput podnositelja zahtjeva, želi izbjeći protjerivanje mora iscrpiti učinkovita pravna sredstva koja su mu na raspolaganju prije podnošenja zahtjeva Sudu ili tražiti donošenje privremenih mjera u skladu s pravilom 39. Poslovnika Suda, sukladno presudi *Y.P. i L.P. protiv Francuske* (br. 32476/06, 2. rujna 2010., stavak 53.). Vlada tvrdi da zahtjev za priznavanje statusa izbjeglice ili dodjelu supsidijarne zaštite podnesen OFPRA-i predstavlja učinkovito pravno sredstvo, kao što je Sud priznao u odluci *M.X. protiv Francuske* (br. 21580/10, 1. srpnja 2014., stavak 37.).

51. Vlada je ovdje istaknula da podnositelj zahtjeva, iako je bio obaviješten o tome da će se ubrzo provesti kazna zabrane boravka na francuskom državnom području, a time i njegovo vraćanje u Alžir, nije podnio zahtjev za azil nadležnom tijelu prije nego što je Sudu podnio zahtjev za privremenu mjeru.

52. Vlada primjećuje da je podnositelj zahtjeva, dok je bio u policijskom pritvoru, a uz podršku svojeg odvjetnika, Sudu podnio zahtjev za zaštitu temeljnih sloboda te zahtjev za privremenu mjeru. Dakle, podnositelj zahtjeva ne može tvrditi da zbog nepoznavanja dostupnih pravnih sredstava ili praktičnih poteškoća nije iscrpio domaća pravna sredstva, u ovom slučaju zahtjev za azil.

53. Osim toga, Vlada je istaknula da podnositelj zahtjeva nije podnio žalbu protiv rješenja suca u postupku privremene pravne zaštite Upravnog suda u Lyonu od 8. ožujka 2018. godine.

54. Vlada zaključuje da, budući da se iscrpljivanje domaćih pravnih sredstava ocjenjuje u trenutku podnošenja zahtjeva, Sud mora proglasiti zahtjev nedopuštenim zbog neiscrpljivanja domaćih pravnih sredstava.

(b) Podnositelj zahtjeva

55. Podnositelj zahtjeva tvrdi da je zahtjev za azil predstavljao neprimjereno pravno sredstvo u njegovom slučaju jer, zbog činjenice da je bio zatvoren zbog djela povezanih s terorizmom, nije mogao razumno pretpostaviti da bi mogao tražiti priznanje statusa izbjeglice u Francuskoj.

56. Podnositelj zahtjeva tvrdi da je zahtjev za azil osobito neprimjereno pravno sredstvo jer se može smatrati da se takav zahtjev temelji na namjernoj prijeari ili da predstavlja zlouporabu ako ga podnositelj zahtjeva podnese malo prije svojeg protjerivanja kad se već neko vrijeme nalazi u Francuskoj. Podnositelj zahtjeva također primjećuje da strancu koji u Francuskoj predstavlja ozbiljnu prijetnju javnom poretku, javnoj sigurnosti ili sigurnosti države može biti odbijen status izbjeglice ili da može biti isključen iz primjene supsidijarne zaštite.

57. Nadalje, podnositelj zahtjeva tvrdi da ga je o mogućnosti podnošenja zahtjeva za azil obavijestila udruga koja djeluje u ustanovi u kojoj je bio smješten tek nakon njegova smještanja u ustanovu za zadržavanje. Nadalje, tvrdi da postoji nekoliko praktičnih prepreka podnošenju zahtjeva za azil u zatvoru.

58. Podnositelj zahtjeva također ističe da bi, da je znao da može podnijeti zahtjev za azil, vjerojatno odabrao tu mogućnost, koja bi imala suspenzivni učinak na njegovo protjerivanje, umjesto neizvjesnosti zahtjeva za privremenu mjeru Suda.

59. Podsjeća da Sud, u pogledu iscrpljivanja domaćih pravnih sredstava, pridaje veliku važnost okolnostima predmeta i da bi se članak 35. stavak 1. Konvencije trebao primjenjivati s određenom fleksibilnošću i bez pretjeranog formalizma. Nadalje, podsjeća da je Sud već izjavio da tolerira korištenje posljednje razine domaćih pravnih sredstava nedugo nakon podnošenja zahtjeva, ali prije nego što bude pozvan odlučiti o dopuštenosti zahtjeva. To je slučaj u ovom predmetu budući da je podnositelj zahtjeva podnio zahtjev za azil tek tjedan dana nakon pokretanja postupka pred Sudom te budući da su taj zahtjev već odbili OFPRA i CNDA.

60. Podnositelj zahtjeva ističe da je osporio osnovanost odluke kojom je određena zemlja odredišta koja se odnosila na njega, koja je dovela do presude upravnog suda u Lilleu od 27. srpnja 2018. godine protiv koje je uložio žalbu.

61. Tvrdi da nije podnio žalbu protiv rješenja suca u postupku privremene pravne zaštite Upravnog suda u Lyonu od 8. ožujka 2018. godine jer bi, kako tvrdi, bio vraćen u Alžir prije nego što Državno vijeće donese odluku jer to pravno sredstvo nema suspenzivni učinak.

62. Iz gore navedenog zaključuje da je, nakon što je odbijen njegov zahtjev za zaštitu temeljnih sloboda, jedino primjereno, korisno i djelotvorno pravno sredstvo kojim je raspolagao kako bi spriječio primjenu mjere protjerivanja izrečene protiv njega bilo pokretanje postupka pred Sudom podnošenjem zahtjeva za privremenu mjeru.

2. Ocjena Suda

(a) Opća načela

63. Prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda, pravilo iscrpljivanja domaćih pravnih sredstava podrazumijeva da podnositelj zahtjeva ima na raspolaganju normalan pristup pravnim sredstvima unutar nacionalnog pravnog sustava koja su dostupna i dostatna da pruže zadovoljštinu u odnosu na navedene povrede. Postojanje sredstava o kojima je riječ mora biti u dovoljnoj mjeri sigurno, ne samo u teoriji, već i u praksi, jer će im u suprotnom nedostajati potrebna dostupnost i učinkovitost. Ne postoji obveza da se iscrpe sredstva koja su neodgovarajuća ili nedjelotvorna (*Raninen protiv Finske*, 16. prosinca 1997., stavak 41., Izvješća o presudama i odlukama 1997–VIII; *Micallef protiv Malte* [VV], br. 17056/06, stavak 55., ECHR 2009). Nadalje, podnositelju zahtjeva koji je koristio naizgled djelotvorno i dostatno pravno sredstvo ne može se predbaciti da nije pokušao koristiti druga dostupna pravna sredstva koja vjerojatno ne bi polučila veći uspjeh (*Nada protiv Švicarske* [VV], br. 10593/08, stavak 142., ECHR 2012).

64. Kada podnositelj zahtjeva želi izbjeći vraćanje iz države ugovornice, obično je pozvan iskoristiti pravno sredstvo koje ima suspenzivni učinak (*Bahaddar protiv Nizozemske*, 19. veljače 1998., stavak 47. - 48., Izvješća 1998-I). Ako sudski nadzor postoji i ako je njime spriječeno vraćanje, mora se smatrati djelotvornim pravnim sredstvom koje podnositelji zahtjeva u načelu trebaju iskoristiti prije podnošenja zahtjeva Sudu ili prije nego što zatraže donošenje privremenih mjera u skladu s pravilom 39. Poslovnika Suda u svrhu odgode protjerivanja (*NA. protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 25904/07, stavak 90., 17. srpnja 2008.; gore citirani predmet *Y.P. i L.P. protiv Francuske*, stavak 53.).

65. Iz ustaljene sudske prakse proizlazi da se obveza prema kojoj podnositelj zahtjeva mora iscrpiti domaća pravna sredstva u načelu ocjenjuje na datum podnošenja zahtjeva pred Sudom (*Baumann protiv Francuske*, br. 33592/96, stavak 47., ECHR 2001-V (izvadci); *Trabelsi protiv Belgije*, br. 140/10, stavak 89., ECHR 2014 (izvadci); *Şahin Alpay protiv Turske*, br. 16538/17, stavak 86., 20. ožujka 2018.), pri čemu u tom pogledu ne postoji razlika između podnošenja zahtjeva za privremenu mjeru i podnošenja obrasca zahtjeva.

66. U svakom slučaju, Sud dopušta da se posljednja razina pravnog sredstva dostigne nedugo nakon podnošenja zahtjeva, ali prije nego što donese odluku o njegovoj dopuštenosti (*Karoussiotis protiv Portugala*, br. 23205/08, stavak 57., ECHR 2011 (izvadci), *Stanka Mirković i drugi protiv Crne Gore*, br. 33781/15 i tri druga predmeta, stavak 48., 7. ožujka 2017., i *Azzolina i drugi protiv Italije*, br. 28923/09 i 67599/10, stavak 105., 26. listopada 2017.). Osobito je ponovno istaknuo tu mogućnost u predmetu *Rafaa protiv Francuske* (br. 25393/10, stavak 33., 30. svibnja 2013.), u

kojem je u odnosu na podnositelja zahtjeva bio podnesen zahtjev za protjerivanje u Maroko zbog činova povezanih s terorizmom.

67. Osim toga, Sud je u više navrata istaknuo da se pravilo o iscrpljivanju domaćih pravnih sredstava primjenjuje uz određenu fleksibilnost i bez pretjeranog formalizma (*Ringeisen protiv Austrije*, 16. srpnja 1971., stavak 89., serija A br. 13, i *Akdivar i drugi protiv Turske*, 16. rujna 1996., stavak 69., *Izvješća o presudama i odlukama 1996-IV*). Nadalje, priznao je da pravilo o iscrpljivanju domaćih pravnih sredstava nije spojivo s automatskom primjenom i nije apsolutno; u okviru nadzora pridržavanja tog pravila potrebno je uzeti u obzir okolnosti predmeta (gore citirani predmet *Akdivar i drugi*, stavak 69., i *Kurić i drugi protiv Slovenije* [VV], br. 26828/06, stavak 286., 26. lipnja 2012.).

(b) Primjena navedenih načela u predmetu podnositelja zahtjeva

68. Sud na početku smatra da je datum podnošenja zahtjeva, koji je bitan u pogledu uvjeta iscrpljivanja domaćih pravnih sredstava, u ovom predmetu datum podnošenja zahtjeva za privremenu mjeru. Prema tome, ispunjenje tog uvjeta treba ocijeniti u odnosu na datum 12. ožujka 2018., iako ispunjeni obrazac zahtjeva nije uredno poslan Sudu do 6. travnja 2018. godine.

69. Sud napominje da je podnositelj zahtjeva u ovom predmetu iskoristio dva pravna sredstva. S jedne strane, osporio je odluku kojom je određena njegova zemlja odredišta jer je, prije njezina donošenja, pokrenuo zahtjev za zaštitu temeljnih sloboda upravnom sudu u Lyonu, a nakon pokretanja postupka pred Sudom, pokrenuo je tužbu u pogledu osnovanosti pred upravnim sudom u Lilleu. Iako nije podnio žalbu protiv rješenja suca u postupku privremene pravne zaštite upravnog suda u Lyonu, postupak po njegovoj žalbi protiv presude upravnog suda u Lilleu bio je u tijeku u trenutku donošenja ove presude. S druge strane, nakon pokretanja postupka pred Sudom podnio je zahtjev za azil, o kojem su se OFPRA i CNDA već izjasnili. Na dan donošenja ove presude njegova žalba u kasacijskom postupku protiv odluke CNDA-e bila je u postupku ispitivanja.

70. Stoga valja utvrditi je li jedno od ta dva pravna sredstva, koja je podnositelj zahtjeva iskoristio u ovom predmetu, omogućilo podnositelju zahtjeva da ispuni uvjet iscrpljivanja domaćih pravnih sredstava.

i. Pokretanje postupaka pred upravnim sudovima

71. Sud napominje da je pokretanje postupaka pred upravnim sudovima u slučaju osoba kojima je pravosudni sud izrekao zabranu boravka na državnom području lišeno suspenzivnog učinka prema samom zakonu, što je Vlada priznala tijekom rasprave pred Sudom. S obzirom na nepostojanje suspenzivnog učinka, nije riječ o pravnom sredstvu koje treba iscrpiti u tom smislu, iako bi u slučaju uspjeha omogućilo sprječavanje navodne povrede (vidi, *mutatis mutandis*, *Gebremedhin [Gaberamadhien] protiv Francuske*, br. 25389/05, stavci 64. - 66., ECHR 2007-II).

72. Međutim, uzimajući u obzir posebne okolnosti predmeta, Sud smatra da nije *a priori* isključeno da podnositelj zahtjeva opravda iscrpljivanje domaćih pravnih sredstava pokretanjem postupka pred upravnim sudovima, a ne pred sudovima za pravo azila. Budući da je podnositelj zahtjeva bio zatvoren do datuma koji mu je bio poznat, ništa ga nije sprječavalo da zatraži obustavu izvršenja presude kojom je određena njegova zemlja odredišta putem postupka za zaštitu temeljnih sloboda, imajući u vidu činjenicu da nepostojanje suspenzivnog učinka tog pravnog sredstva u ovom predmetu nije problematično s obzirom na zatvorsku kaznu koju je podnositelj zahtjeva trebao izdržati do kraja zbog svoje osude, a što je spriječilo njegovo vraćanje u Alžir. U takvoj situaciji pokretanje postupka pred upravnim sudovima tuženoj državi može pružiti priliku da spriječi navodne povrede koje joj se pripisuju prije nego što se ti navodi podnesu Sudu, što služi svrsi zahtjeva iscrpljivanja domaćih pravnih sredstava.

73. Međutim, Sud primjećuje da podnositelj zahtjeva Državnom vijeću nije podnio žalbu protiv rješenja upravnog suda u Lyonu od 8. ožujka 2018. godine, iako je razdoblje od šest dana između donošenja tog rješenja i oslobođenja podnositelja zahtjeva po svemu sudeći omogućilo podnositelju da podnese takvu žalbu i da dobije odgovor Visokog upravnog suda, koji u tom slučaju mora donijeti odluku u roku od četrdeset osam sati u skladu s člankom L. 523-1. Zakonika o upravnim sporovima. Prema tome, budući da podnositelj zahtjeva nije učinio sve što je u njegovoj moći da prije svojeg oslobađanja ishodi obustavu izvršenja presude kojom se određuje njegova zemlja odredišta, Sud smatra da pokretanjem postupka pred sucem u postupku privremene pravne zaštite upravnog suda u Lyonu nije ispunjen zahtjev iscrpljivanja domaćih pravnih sredstava. Taj zaključak nije doveden u pitanje činjenicom da je podnositelj zahtjeva pokrenuo postupak u pogledu osnovanosti pred upravnim sudovima nakon svojeg puštanja na slobodu, u vrijeme kada je njegovo vraćanje u Alžir bilo obustavljeno nakon privremene mjere koju je donio Sud.

74. Stoga Sud mora utvrditi je li jedino drugo sredstvo dostupno podnositelju zahtjeva da istakne svoj prigovor na temelju članka 3. Konvencije, odnosno zahtjev za azil podnesen OFPRA-i, predstavljalo pravno sredstvo koje je valjalo iskoristiti te je li, ako je to primjenjivo, to sredstvo iskorišteno u ovom predmetu.

ii. Zahtjev za azil

(a) Djelotvornost i dostupnost zahtjeva za azil

75. Sud na početku navodi da je zahtjev za azil jedino suspenzivno pravno sredstvo prema samom zakonu dostupno osobama u situaciji sličnoj situaciji podnositelja zahtjeva, iako to pravno sredstvo nije osmišljeno u svrhu obustave izvršenja mjere protjerivanja i može se smatrati da je osuđeno na neuspjeh ako je dotična osoba počinila djela povezana s terorizmom. Prema

tome, ne vidi razlog za odstupanje od zaključaka iznesenih u odluci *M.X. protiv Francuske* (gore citirana, stavak 37.). U toj je odluci Sud zaključio, s jedne strane, da su sudovi za pravo azila sustavno donosili presude o rizicima za podnositelja zahtjeva u slučaju vraćanja prije nego što su ispitali jesu li djela za koja je optužen obuhvaćena odredbama o isključenju Ženevske konvencije ili supsidijarnom zaštitom te, s druge strane, da je vlada, u skladu s člankom L. 513-2 CESEDA-e, utvrdila sve posljedice priznavanja rizika u pogledu članka 3. Konvencije od strane sudova za pravo azila bez izvršavanja mjera vraćanja u dotičnu zemlju, čak i ako dotična osoba nije bila obuhvaćena konvencijskom i supsidijarnom zaštitom. U ovom predmetu, u nedostatku dokaza koji bi doveli u sumnju točnost jednog od ova dva zaključka, Sud smatra da je pokretanje postupka pred OFPRA-om predstavljalo učinkovito pravno sredstvo sa suspenzivnim učinkom dostupno podnositelju zahtjeva.

76. Nadalje, protivno navodima podnositelja zahtjeva, ništa ne upućuje na to da zahtjev za azil nije pravno sredstvo dostupno pritvorenim osobama. Osim toga, Sud primjećuje da je podnositelj zahtjeva tijekom pritvora primao savjet odvjetnika te da je putem njega prije puštanja na slobodu podnio zahtjev za privremeno puštanje na slobodu pred nadležnim upravnim sudom, kao i zahtjev za privremenu mjeru pred Sudom. U nedostatku dokaza o tome da su podnositelj zahtjeva ili njegov odvjetnik bili spriječeni podnijeti zahtjev za azil, u ovom predmetu ne postoji pitanje dostupnosti tog sredstva u praksi.

77. Prema tome, pokretanje postupka pred OFPRA-om zaista je predstavljalo pravno sredstvo koje je trebalo iskoristiti (vidi, *mutatis mutandis*, gore citirani predmet *M.X. protiv Francuske*, stavci 37. - 38.).

78. Stoga valja utvrditi je li podnositelj zahtjeva ispunio zahtjev iscrpljivanja domaćih pravnih sredstava podnošenjem zahtjeva za azil nakon pokretanja postupka pred Sudom, a ne prije toga.

β) Trenutak podnošenja zahtjeva za azil

79. Sud podsjeća da, u skladu s njegovom ustaljenom sudskom praksom, podnositelji zahtjeva koji žele izbjeći protjerivanje iz države ugovornice u načelu moraju iscrpiti domaća pravna sredstva sa suspenzivnim učinkom, u skladu s člankom 35. stavkom 1. Konvencije, prije podnošenja zahtjeva za donošenje privremenih mjera u skladu s pravilom 39. Poslovnika Suda (vidi stavke 63. - 64. ove presude). Takvim se zahtjevom istovremeno konkretizira načelo supsidijarnosti jer Sudu omogućava da se prilikom ispitivanja zahtjeva za privremene mjere, ali i zahtjeva, poziva na opažanja i obrazloženja nacionalnih vlasti, koje su u najboljem položaju da ocjenjuju činjenice te osobito vjerodostojnost dotične osobe (vidi, primjerice, *F.G. protiv Švedske* [VV], br. 43611/11, stavak 118., 23. ožujka 2016.). U tom pogledu, Sud ponavlja da može proglasiti zahtjev nedopuštenim u fazi ispitivanja zahtjeva za privremenu mjeru, osobito ako je podnositelj zahtjeva još uvijek u mogućnosti podnijeti domaću žalbu sa suspenzivnim učinkom, ako se takva

odluka može donijeti bez daljnjeg razmatranja (članak 27. stavak 1. Konvencije i pravilo 27.A stavak 2. točka (b) Poslovnika).

80. S obzirom na ustaljenu sudsku praksu prema kojoj se posljednji korak žalbe može dostići nakon podnošenja zahtjeva, ali prije nego što Sud odluči o dopuštenosti zahtjeva (vidi stavak 65. ove presude), Sud u ovom predmetu primjećuje da, iako pokretanje postupka pred OFPRA-om ne predstavlja posljednji korak pravnog sredstva koje pruža zahtjev za azil, ono predstavlja prvi i posljednji korak sa suspenzivnim učinkom. Taj je korak bio dostignut nakon podnošenja zahtjeva, ali prije nego što je Sud donio odluku o dopuštenosti zahtjeva. Zapravo, podnositelj zahtjeva pokrenuo je postupak pred OFPRA-om tjedan dana nakon što je podnio svoj zahtjev Sudu, koji je odbio zahtjev podnositelja zahtjeva četiri dana nakon što je podnesen. Nadalje, Sud primjećuje da je podnositelj zahtjeva počeo iscrpljivati pravno sredstvo, odnosno pokretanje postupka pred upravnim sudovima, prije nego što je zatražio primjenu pravila 39. Poslovnika Suda.

81. U ovim vrlo specifičnim okolnostima, Sud smatra da bi bilo pretjerano formalistično proglasiti zahtjev u ovoj fazi nedopuštenim zbog neiscrpljivanja domaćih pravnih sredstava, pri čemu je glavni čimbenik činjenica da su domaće vlasti mogle donijeti odluku o povredi Konvencije na koju se poziva podnositelj zahtjeva.

82. U svjetlu gore navedenog, prigovor Vlade o neiscrpljivanju domaćih pravnih sredstava mora se odbiti.

83. Sud primjećuje da zahtjev nije očigledno neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. točke (a) Konvencije i da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga se mora proglasiti dopuštenim.

B. Osnovanost

1. Tvrdnje stranaka

(a) Podnositelj zahtjeva

84. Podnositelj zahtjeva prije svega ističe da se sudska praksa Suda i francuskih sudova razlikuje, osobito u pogledu zahtjeva za dokazima koje može podnijeti strani državljanin koji tvrdi da bi pretrpio postupanja protivna članku 3. Konvencije u slučaju vraćanja u svoju zemlju podrijetla. Prema njegovom mišljenju, Sud je uzastopno ispitivao opće informacije o stanju u dotičnoj zemlji, a zatim dokaze koje je podnio podnositelj zahtjeva, pri čemu mu nije postavljao nepremostive zahtjeve u pogledu dokaza. Protivno tome, francuski sudovi imaju vrlo visoke zahtjeve u pogledu dokaza, zbog čega je stranom državljaninu često nemoguće dokazati da bi bio suočen s rizikom od nečovječnog i ponižavajućeg postupanja kad bi bio vraćen u svoju zemlju. U tom pogledu podnositelj zahtjeva primjećuje različite zaključke koje su Sud i Državno vijeće donijeli u gore navedenom predmetu *Rafaa*.

i. Opće stanje u Alžiru

85. U pogledu općeg stanja koje vlada u Alžiru, podnositelj zahtjeva tvrdi da su brojni izvori koje je Sud naveo u gore navedenim presudama *Daoudi, H.R.* i *M.A. protiv Francuske* prikladni jer se ne može sa sigurnošću dokazati povoljan razvoj stanja ljudskih prava u Alžiru.

86. Podnositelj zahtjeva ističe da, iako je Alžir ratificirao Konvenciju iz 1984. protiv mučenja i drugog okrutnog, nečovječnog i ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja te iako je moratorij na smrtnu kaznu na snazi od 1993. godine, te okolnosti nisu spriječile Sud da u više navrata zaključi da bi vraćanje alžirskih državljana u njihovu zemlju podrijetla vjerojatno dovelo do povrede članka 3. Konvencije.

87. Također tvrdi da je Alžirsko nacionalno vijeće za ljudska prava bilo predmet kritika u pogledu njegove neovisnosti i sastava, zbog čega sagledavanju potencijalnog razvoja institucija za zaštitu ljudskih prava u Alžiru treba pristupiti sa značajnim oprezom. U vezi s tim, poziva se na zabrinutost koju je Odbor Ujedinjenih naroda za ljudska prava izrazio u vezi s neovisnošću članova tog Vijeća u zaključnim zapažanjima o četvrtom redovnom izvješću Alžira. Također naglašava da je ta institucija u svakom slučaju nedavno uspostavljena, zbog čega je teško izvući zaključke o mogućim koristima od njezine uspostave i da je u njezinom prvom izvješću o djelovanju izbjegnuto pitanje postupanja snaga sigurnosti u pogledu osoba povezanih s terorizmom.

88. Podnositelj zahtjeva također navodi izvješće koje je Amnesty International podnio Odboru Ujedinjenih naroda za ljudska prava u pogledu razmatranja četvrtog redovnog izvješća Alžira, u kojem ta organizacija navodi da je zabrinuta zbog pritvaranja osoba osumnjičenih za terorizam do dvanaest dana bez pristupa odvjetniku. Naglasio je da je ta organizacija izrazila sumnje u pogledu novog tijela uspostavljenog kako bi zamijenilo DRS, što je također doveo u pitanje i sam Odbor. U vezi s tim, podnositelj zahtjeva također navodi novinski članak u kojem predavač s pariškog Instituta za političke studije izražava svoju sumnju u pogledu toga je li DRS, koji je jednostavno promijenio naziv u DSS, zaista raspušten.

89. Podnositelj zahtjeva ponovno se poziva na zaključna zapažanja o četvrtom redovnom izvješću Alžira Odbora Ujedinjenih naroda za ljudska prava kako bi istaknuo zabrinutost te institucije u pogledu pristupa odvjetniku ili liječniku u pritvoru za osobe povezane s terorizmom, kao i u pogledu žaljenja zbog nepostojanja zabrane o korištenju priznanja dobivenih mučenjem u zakonu. Podnositelj zahtjeva također ističe da je Odbor i dalje zabrinut zbog navoda o mučenju i zlostavljanju koje su navodno počinili službenici DSS-a, osobito u kontekstu borbe protiv terorizma. Konačno, podnositelj zahtjeva izražava zabrinutost istog Odbora u pogledu dokumentiranih informacija o tajnim centrima za pritvor na državnom području Alžira.

90. Što se tiče tvrdnje Vlade da nekoliko alžirskih državljana osumnjičenih ili osuđenih za terorističke čine koji su vraćeni u Alžir nije osporilo izbor zemlje odredišta te da, nakon vraćanja, nisu naveli da su bili podvrgnuti postupanju protivnom članku 3. Konvencije, podnositelj zahtjeva tvrdi da ti navodi u biti ne mijenjaju ocjenu činjenica u ovom predmetu.

91. Podnositelj zahtjeva zaključuje da se od trenutka nastanka događaja koji su doveli do presude u gore navedenom predmetu *M.A. protiv Francuske* stanje ljudskih prava u Alžiru nije promijenilo na bolje.

ii. Osobna situacija podnositelja zahtjeva

92. U pogledu svoje osobne situacije, podnositelj zahtjeva napominje da postoji mnogo sličnosti sa situacijom podnositelja zahtjeva u gore navedenom predmetu *M.A. protiv Francuske*, u kojem je Sud utvrdio da je došlo do povrede članka 3. Konvencije zbog vraćanja podnositelja, koji je u Francuskoj osuđen za čine povezane s terorizmom, u Alžir.

93. S tim u vezi, u pogledu njegovih odnosa s džihadističkom skupinom Annaba, podnositelj zahtjeva prvo naglašava da je u konačnoj optužnici državnog odvjetnika pred regionalnim sudom u Parizu navedeno da je „bio tražen“ i da je „znao da je tražen“ u Alžiru, što ukazuje na to da su francuska pravosudna tijela svjesna činjenice da je doista bio tražen u Alžiru. Takav bi element predstavljao *prima facie* dokaz da, neovisno o njegovoj osudi za terorizam u Francuskoj, ima objektivne razloge za bojazan da će u slučaju svojeg vraćanja u Alžir biti podvrgnut postupanju protivnom članku 3. Konvencije.

94. S tim u vezi podnositelj zahtjeva tvrdi da ga je rođak zaposlen u alžirskoj policiji obavijestio da se nalazi na popisu osoba traženih zbog odnosa s poznatim džihadistima. Protiv njega je 2012. godine raspisana tjeratica.

95. S obzirom na njegove veze s AQMI-jem, podnositelj zahtjeva podsjeća na predmet u koji je bio umiješan 2014. godine, koji su uvelike popratili francuski, alžirski i međunarodni mediji, osobito zbog snažne simboličke konotacije terorističkog napada koji se pripremao. S obzirom na to medijsko izvještavanje, smatra da je teško zamisliti da ga alžirske vlasti nisu identificirale 2014. godine jer su njegovo ime, prvo slovo prezimena, dob i obiteljska situacija objavljeni u nekoliko novinskih članaka. Nadalje, podnositelj zahtjeva tvrdi da je Francuska, prema bilateralnoj konvenciji sklopljenoj s Alžirom, trebala upozoriti alžirske vlasti na njegovo uhićenje i razloge za to uhićenje, što znači da su alžirske vlasti sigurno bile upoznate s djelima koja su dovela do njegove kaznene osude. Osim toga, kako tvrdi podnositelj zahtjeva, otkrivanje njegova imena u tisku nakon rasprave pred Sudom vjerojatno je povećalo interes alžirskih vlasti za njegov slučaj. U tom je pogledu dodao da je CNDA smatrao „uvjerljivim“ da su alžirske vlasti imale saznanja o njegovoj osudi u Francuskoj, čak i prije objavljivanja

njegova imena u tisku nakon rasprave pred Sudom (vidi stavak 19. ove presude).

96. Podnositelj zahtjeva također ističe da je planirao vrbovati džihadističke borce u Alžiru, pridružiti se AQMI-jevom kampu za obuku na alžirskom državnom području i sudjelovati u operativnoj potpori džihadističkim borcima koji djeluju u Sahelu. Također je nekoliko mjeseci osobno bio u kontaktu s granom te terorističke organizacije. Stoga mu se čini izrazito nevjerojatno da nije bio poznat alžirskim obavještajnim službama.

97. Nadalje, podnositelj zahtjeva tvrdi da mu je, budući da je bio zatvoren od 2013. do 2018. godine te da je nakon puštanja na slobodu bio pritvoren, osobito teško pribaviti dokaze, uključujući dokaze o njegovu progonu u Alžiru. S tim u vezi tvrdi da je verbalna nota alžirskih vlasti od 28. studenoga 2018. godine, u kojoj se navodi da se protiv njega ne vodi nikakav sudski postupak u Alžiru, dvosmislena utoliko što navodi na zaključak da ne postoji kazneni progon protiv njega zbog njegove prazne kaznene evidencije, za što tvrdi da nije uvjerljivo. Također tvrdi da su 18. srpnja 2018. godine njegove roditelje posjetila dva policajca u civilu, koji su ih pitali gdje se nalazi, od kojeg se datuma nije vratio u Alžir te su tražili njegov telefonski broj i nedavnu fotografiju.

98. Konačno, podnositelj zahtjeva napominje da nepostojanje diplomatskih uvjerenja od strane alžirskih vlasti nije osobito ohrabrujuće u smislu dokazivanja njihove dobre volje s obzirom na dostupne izvore o stanju ljudskih prava u Alžiru.

99. Podnositelj zahtjeva zaključuje da postoji niz podudarajućih indicija, kako u pogledu općih dostupnih izvora, tako i njegove specifične situacije, kojima je dokazano da bi u slučaju vraćanja u Alžir mogao biti podvrgnut postupanju protivnom članku 3. Konvencije.

(b) Vlada

i. Opće stanje u Alžiru

100. Što se tiče općenitog rizika od postupanja protivnog članku 3. Konvencije, Vlada podsjeća da je Alžir 1989. godine ratificirao Konvenciju iz 1984. protiv mučenja i drugog okrutnog, nečovječnog i ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja te da je u toj zemlji od 1993. godine na snazi moratorij na smrtnu kaznu. Također tvrdi da su alžirske vlasti ojačale svoj nacionalni sustav nadzora nad ljudskim pravima konstitucionalizacijom Nacionalnog vijeća za ljudska prava. Podsjeća da MOCK provodi posjete u svrhu nadzora uvjeta pritvora u alžirskim kaznenim ustanovama te na lokacijama za pritvor.

101. Osim toga, Vlada napominje da iz izvješća Državnog tajništva SAD-a za 2017. godinu proizlazi da alžirska vlada ispravlja uznemirujuće situacije utvrđene u gore navedenim presudama *Daoudi* i *M.A. protiv Francuske*: alžirskim zakonodavstvom zabranjena je upotreba mučenja; nedavno je

pokrenuto nekoliko kaznenih progona i donesene su dvije presude u slučajevima u kojima su policajci optuženi za zlostavljanje; tijekom 2017. godine nije prijavljen nijedan navod o mučenju; Glavna uprava za nacionalnu sigurnost organizira redovne programe osposobljavanja u području ljudskih prava.

102. Vlada također navodi da, prema njezinim saznanjima, za 2017. i 2018. godinu nije podneseno nijedno izvješće vladinih ili nevladinih organizacija o zlostavljanju osoba osumnjičenih ili osuđenih za čino ve terorizma.

103. Osim toga, Vlada ističe reviziju alžirskog Ustava, raspuštanje DRS-a i pokretanje plana modernizacije radi humaniziranja uvjeta pritvora kako bi potvrdila da se stanje ljudskih prava u Alžiru razvilo od trenutka nastanka događaja u gore navedenim predmetima *Daoudi* i *M.A. protiv Francuske*.

104. Konačno, Vlada tvrdi da nekoliko alžirskih državljana osumnjičenih ili osuđenih za čino ve terorizma koji su vraćeni u Alžir nije osporilo izbor zemlje odredišta te da, nakon vraćanja, nisu naveli da su bili podvrgnuti postupanju protivnom članku 3. Konvencije. S tim u vezi, Sudu je dostavila tablicu s detaljnim mjerama protjerivanja provedenima protiv alžirskih državljana zbog povezanosti s radikalnim terorističkim ili islamističkim pokretom. Prema toj tablici, od 2015. godine protjerano je dvadesetak takvih osoba.

105. Vlada iz navedenoga zaključuje da nije utvrđen općeprisutni rizik od zlostavljanja osoba osumnjičenih za terorizam, zbog čega rizik od podvrgavanja postupanju protivnom članku 3. valja ispitati na pojedinačnoj osnovi.

ii. Osobna situacija podnositelja zahtjeva

106. Posebno se pozivajući na odluke koje su donijeli domaći sudovi, Vlada tvrdi da se podnositelj zahtjeva može pozivati samo na opće elemente koji se odnose na stanje u Alžiru i da nije pružio dokaze kojima bi dokazao da bi bio osobno izložen rizicima od takvog postupanja u slučaju vraćanja u tu zemlju.

107. Vlada ističe razlike između činjenica ovog predmeta i činjenica koje su dovele do donošenja gore navedene presude *Daoudi*. U potonjem predmetu, CNDA je smatrao da bi alžirske sigurnosne službe mogle biti posebno zainteresirane za podnositelja zahtjeva u okviru njihove borbe protiv terorizma. Slično tom predmetu, u ovom su predmetu francuske vlasti službeno pokrenule postupak pred alžirskim vlastima i dostavile su im informativnu obavijest u kojoj se spominje građanski status podnositelja zahtjeva i djelo za koje je osuđen, kao i presliku njegove alžirske putovnice. Suprotno tom predmetu, u ovom su predmetu sudovi nadležni za pravo azila i upravni sudovi utvrdili da su strahovi podnositelja zahtjeva da će biti podvrgnut postupanju protivnom članku 3. Konvencije neosnovani.

108. Nadalje, prema mišljenju Vlade, podnositelj zahtjeva nije pružio nikakav dokaz kojim bi se utvrdilo da je protiv njega u Alžiru izdana tjeeralica, da su protiv njega donesene sudske odluke ili presude u odsutnosti. S tim u vezi, Vlada je Sudu poslala verbalnu notu alžirskih vlasti od 28. studenoga 2018. godine, u kojoj se navodi da se protiv podnositelja zahtjeva ne vodi nikakav sudski postupak u Alžiru i kojoj je priložena njegova kaznena evidencije, iz koje je vidljivo da protiv njega nije donesena nijedna presuda. Slično tome, kako tvrdi Vlada, ne postoje dokazi koji bi potkrijepili postojanje rođaka podnositelja zahtjeva za kojeg potonji tvrdi da postoji te koji radi za alžirsku policiju ili, *a fortiori*, istinitost tvrdnji tog rođaka da je protiv podnositelja zahtjeva izdana tjeeralica. Vlada također tvrdi da činjenica da su alžirske vlasti imale saznanja o identitetu i presudi podnositelja zahtjeva nije presudan čimbenik u ovom predmetu jer ništa ne ukazuje na to da su ga te vlasti tražile ili da ga i dalje traže.

109. Konačno, Vlada navodi da nema saznanja ni o kakvom nalogu za uhićenje podnositelja zahtjeva te da Alžir nije podnio zahtjev za izručenje u vezi s podnositeljem zahtjeva te da nije zatražio presliku presude kojom je osuđen putem uzajamne pravne pomoći.

110. Vlada tvrdi da bi, ako bi Sud razmatrao rizik utvrđen isključivo na temelju saznanja alžirskih vlasti o kaznenoj osudi podnositelja zahtjeva i povezanosti s terorističkom organizacijom, to stvorilo opću pretpostavku postupanja protivnog članku 3. protiv svakog alžirskog državljanina kojeg je država stranka Konvencije osudila za terorizam. Takva pretpostavka sustavno bi spriječila protjerivanje takvih pojedinaca, pri čemu oni ne bi morali dokazati postojanje stvarnog, trenutačnog i osobnog rizika. U tom pogledu, Vlada kritizira prethodno navedenu presudu *M.A. protiv Francuske*, za koju vjeruje da je dovela do nastanka takve pretpostavke.

111. Vlada zaključuje da je prigovor neosnovan i da se zahtjev mora odbiti.

2. Ocjena Suda

(a) Opća načela

i. Apsolutna narav obveza koje proizlaze iz članka 3.

112. Sud je svjestan stupnja opasnosti koju terorizam predstavlja za zajednicu i, prema tome, važnosti borbe protiv terorizma. Također je svjestan velikih poteškoća s kojima se države suočavaju u zaštiti svojeg stanovništva od terorističkog nasilja (*Chahal protiv Ujedinjenog Kraljevstva* od 15. studenoga 1996., Izvješća 1996-V, str. 1855., stavak 79.). Smatra da je legitimno da države ugovornice, suočene s takvom prijetnjom, pokazuju veliku odlučnost prema osobama koje doprinose terorističkim djelima, koja nikako ne odobrava. Međutim, čak i uzimajući u obzir te čimbenike, Sud podsjeća da članak 3. Konvencije, kao što je više puta navedeno, sadržava

jednu od temeljnih vrijednosti demokratskih društava. Čak i u najtežim okolnostima, kao što je borba protiv terorizma i organiziranog kriminaliteta, Konvencijom je u potpunosti zabranjeno mučenje i nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje. Člankom 3. nisu predviđena nikakva ograničenja, za razliku od većine normativnih odredbi Konvencije i Protokola br. 1 i 4, a sukladno članku 15. stavku 2., taj članak ne podliježe nikakvom odstupanju, čak ni u slučajevima javne opasnosti koja prijeti životu nacije (*Selmouni protiv Francuske* [VV], br. 25803/94, stavak 95., ECHR 1999-V, i *J.K. i drugi protiv Švedske* [VV], br. 59166/12, stavak 77., 23. kolovoza 2016.).

ii. Opća načela koja se odnose na primjenu članka 3. u predmetima povezanim s protjerivanjem

113. Sud redovito podsjeća da države ugovornice na temelju dobro utvrđenog načela međunarodnog prava i ne dovodeći u pitanje njihove ugovorne obveze, uključujući Konvenciju, imaju pravo nadzirati ulazak, boravak i protjerivanje osoba koje nisu njihovi državljani. Međutim, protjerivanje stranca od strane države ugovornice može dovesti do poteškoća u pogledu članka 3., a time i stvoriti odgovornost dotične države prema Konvenciji, samo ako se opravdano vjeruje da bi dotična osoba, kad bi bila protjerana u zemlju odredišta, mogla biti izložena postupanju protivnom članku 3. U tom slučaju, članak 3. podrazumijeva obvezu prema kojoj ne smiju protjerati predmetnu osobu u tu zemlju (gore citirani predmet *F.G. protiv Švedske* [VV], stavak 111.).

114. Kako bi utvrdio postoje li ozbiljni i potkrijepljeni razlozi za uvjerenje da je dotična osoba izložena tom stvarnom riziku, Sud ne može izbjeći ispitivanje stanja u zemlji odredišta u svjetlu zahtjeva članka 3. U pogledu tih zahtjeva, kako bi bilo obuhvaćeno člankom 3., navodno zlostavljanje podnositelja zahtjeva u slučaju njegova povratka mora doseći minimalni stupanj težine. Ocjena tog minimalnog stupnja je relativna; ovisi o svim činjenicama predmeta (gore citirani predmet *F.G. protiv Švedske* [VV], stavak 112.).

iii. Načelo ex nunc ocjenjivanja okolnosti

115. Ako podnositelj zahtjeva još nije protjeran, datum koji se uzima u obzir u pogledu ocjenjivanja mora biti datum na koji je Sud razmotrio predmet. Potpuno i *ex nunc* ocjenjivanje potrebno je ako valja uzeti u obzir informacije koje su se pojavile nakon što su domaća nadležna tijela donijela konačnu odluku (gore citirani predmet *F.G. protiv Švedske* [VV], stavak 115.).

iv. Načelo supsidijarnosti

116. Ako je proveden domaći postupak, nije zadaća Suda da svojom ocjenom činjenica zamijeni ocjenu domaćih sudova, koji bi u načelu trebali

razmatrati podatke koje su prikupili. Općenito je pravilo da su nacionalne vlasti u najboljem položaju da ocijene ne samo činjenice nego osobito i vjerodostojnost svjedoka jer su imale priliku vidjeti, razmotriti i ocijeniti postupanje dotične osobe (gore citirani predmet *F.G. protiv Švedske*, stavak 118.). Međutim, Sud se mora uvjeriti da je ocjena koju su provele vlasti dotične države ugovornice odgovarajuća i dostatno potkrijepljena domaćim materijalima i materijalima iz drugih pouzdanih i objektivnih izvora (*X. protiv Nizozemske*, br. 14319/17, stavak 72., 10. srpnja 2018.).

v. Ocjena postojanja stvarnog rizika

117. Kako bi ocijenio postojanje stvarnog rizika od lošeg postupanja, Sud mora primijeniti stroge kriterije (*Saadi protiv Italije* [VV], br. 37201/06, stavak 128., ECHR 2008). Ocjena se mora usmjeriti na predvidljive posljedice protjerivanja podnositelja zahtjeva u zemlju odredišta, uzimajući u obzir opće stanje u toj zemlji i okolnosti dotične osobe (gore citirani predmet *F.G. protiv Švedske* [VV], stavak 115.).

vi. Raspodjela tereta dokazivanja

118. Na podnositelju je zahtjeva da iznese dokaz koji pokazuje da se može opravdano vjerovati da bi, kad bi se provela osporena mjera, bio izložen stvarnom riziku od toga da bude podvrgnut postupanju protivnom članku 3. U tom kontekstu valja imati na umu da je preventivnoj svrsi članka 3. svojstven određen stupanj nagađanja i da nije riječ o zahtijevanju od zainteresiranih strana da iznesu jasan dokaz toga da će biti izloženi zabranjenom postupanju (gore citirani predmet *X. protiv Nizozemske*, stavak 74.). Ako su takvi dokazi podneseni, na Vladi je da ukloni bilo kakve sumnje u vezi s njima (gore citirani predmet *Saadi*, stavak 129.).

119. Kao opće pravilo, ne može se smatrati da je podnositelj zahtjeva ispunio obvezu u pogledu tereta dokazivanja ako nije podnio obrazloženu izjavu koja omogućava razlikovanje njegove situacije i općih opasnosti prisutnih u zemlji odredišta, a kojom bi dokazao postojanje pojedinačnog i stvarnog rizika od zlostavljanja kojemu bi bio podvrgnut u slučaju protjerivanja. Međutim, taj je zahtjev ublažen u određenim okolnostima, primjerice, ako podnositelj tvrdi da je dio skupine koja je sustavno izložena zlostavljanju (gore citirani predmet *J. K. i drugi protiv Švedske*, stavci 91. - 98. i 103.).

(b) Primjena navedenih načela u predmetu podnositelja zahtjeva

i. Opće stanje u Alžiru

120. Što se tiče stanja u Alžiru, Sud prvo napominje da različita izvyješća o toj zemlji koja su dostavile stranke ili su pregledana po službenoj dužnosti nisu posve jednoglasna u pogledu postupanja s osobama povezanim s terorizmom. Međutim, primjećuje niz dokaza o promjenama nastalim od

veljače 2015. godine; to je vrijeme koje je uzeo u obzir u svojoj posljednjoj presudi koja se odnosi na vraćanje osobe povezane s terorizmom u Alžir (gore navedena presuda *M.A. protiv Francuske*).

121. Sud primjećuje da je od 2015. godine došlo do mnogih institucionalnih i normativnih pomaka. Sud osobito primjećuje preispitivanje alžirskog Ustava provedeno 2016. godine, kojim je ojačano jamstvo niza temeljnih prava i sloboda, kao i raspuštanje DRS-a provedeno iste godine. Također navodi da DGSN od 2016. godine redovito organizira programe obuke o ljudskim pravima za policijske službenike (vidi stavke 28. - 31. ove presude).

122. Sud primjećuje postojanje zabrinjavajućih podataka, posebice, čitajući zaključna zapažanja Odbora Ujedinjenih naroda za ljudska prava o četvrtom redovnom izvješću Alžira (vidi stavke 34. - 36. ove presude). Međutim, primjećuje da se u većini izvješća koja su na raspolaganju o Alžiru za 2017. i 2018. godinu više ne navode optužbe o mučenju osoba povezanih s terorizmom. Također smatra značajnom činjenicu da su organizacije za zaštitu ljudskih prava 2017. godine izvijestile britansko veleposlanstvo u Alžiru da nemaju dokaze o postupanju protivnom članku 3. Konvencije. Sud u tom pogledu naglašava da se čini da podnositelj zahtjeva ne može dokazati da je bilo koja treća strana, u situaciji koja je usporediva s njegovom, zaista bila izložena nečovječnom i ponižavajućem postupanju tijekom 2017. ili 2018. godine. Slično tome, Sud s oprezom primjećuje tvrdnju DGSN-a da tijekom 2017. godine nije stekao nikakve informacije o zlostavljanju od članova javnosti (vidi stavke 32. - 33. i 39. ove presude). Što se tiče raspuštanja DRS-a i njegova zamjenjivanja DSS-om, Sud primjećuje da je potonji uveden u obnovljeni ustavni i zakonodavni okvir koji bi vjerojatno mogao usmjeravati njegovo djelovanje, posebice povećanim stupnjem zaštite ljudskih prava. U svakom slučaju, restrukturiranje sigurnosnih službi podudara se s nestankom navoda o zlostavljanju u većini gore navedenih međunarodnih izvješća.

123. Sud također navodi da mu je Vlada dostavila detaljnu tablicu u kojoj su navedene mjere protjerivanja provedene protiv državljana te zemlje zbog povezanosti s radikalnim terorističkim ili islamističkim pokretom. Činjenica da nijedna od tih osoba nije navela da je pretrpjela zlostavljanje od strane alžirskih vlasti Sudu ne omogućava da zaključi da podnositelj zahtjeva osobno ne bi bio izložen riziku da bude podvrgnut postupanju od strane alžirskih vlasti zabranjenom člankom 3. Konvencije u slučaju povratka u Alžir (vidi u tom smislu gore navedenu presudu *M.A. protiv Francuske*, stavak 57.). Međutim, te precizne informacije doprinose ocjeni općeg stanja koje vlada u toj zemlji koju provodi Sud.

124. Sud u istom smislu primjećuje da je nekoliko sudova zemalja članica Vijeća Europe nedavno zaključilo da ne postoji rizik od povrede članka 3. Konvencije u slučaju vraćanja osoba povezanih s terorizmom u tu zemlju. Sud se osobito poziva na presudu njemačkog Saveznog upravnog suda od

27. ožujka 2018. godine (vidi Prilog XVII.). Ispitujući na relevantan način opće stanje u Alžiru i osobnu situaciju podnositelja zahtjeva, u svjetlu sudske prakse Suda, taj je sud posebice primijetio da u Alžiru nije zabilježen nijedan slučaj mučenja od 2015. godine te da nacionalne skupine za ljudska prava mogu djelovati u toj zemlji i objavljivati svoje nalaze. Iako Sud ne zanemaruje činjenicu da se čini da je, u skladu s odlukom Posebnog povjerenstva za žalbe u području imigracije (engl. *Special Immigration Appeals Commission*) od 18. travnja 2016. godine, Ujedinjeno Kraljevstvo obustavilo vraćanje osoba povezanih s terorizmom u Alžir, primjećuje da je ta odluka donesena prije institucionalnih i normativnih promjena koje je istaknuo, kao i izrade većine međunarodnih izvješća o stanju ljudskih prava u Alžiru.

125. Sud također ističe da, iako neka obilježja alžirskog kaznenog postupka koje kritizira podnositelj zahtjeva, kao što su najdulje trajanje pritvora u vezi s terorizmom ili potencijalne poteškoće u pristupu odvjetniku ili liječniku, mogu izazvati sumnju u poštovanje prava na pošteno suđenje, ona sama po sebi ne dovode do zaključka da postoji opći rizik od zlostavljanja u smislu članka 3. Konvencije za određenu kategoriju osoba.

126. Sud iz gore navedenoga zaključuje da opće stanje koje se odnosi na postupanje s osobama povezanim s terorizmom u Alžiru samo po sebi ne sprječava protjerivanje podnositelja zahtjeva. Sud stoga mora ispitati je li njegova osobna situacija takva da bi bio izložen stvarnom riziku od postupanja protivnog članku 3. kad bi bio vraćen u tu zemlju.

ii. Osobna situacija podnositelja zahtjeva

127. Sud primjećuje da se strah podnositelja zahtjeva temelji na dvama elementima, odnosno, s jedne strane, na istragama kojima bi bio podvrgnut zbog svojih veza s džihadističkom ćelijom Annaba te, s druge strane, zbog saznanja alžirskih vlasti o njegovoj osudi u Francuskoj i razlozima za tu osudu.

128. S obzirom na istrage za koje podnositelj tvrdi da se provode protiv njega zbog njegovih veza s džihadističkom ćelijom Annaba, Sud napominje da presuda Kaznenog suda u Parizu od 25. rujna 2015. godine jasno ukazuje na to da je njegova zabrinutost stvarna, barem za 2012. godinu. Međutim, ništa ne ukazuje na to da je podnositelj zahtjeva još uvijek tražen zbog tih djela, više od sedam godina nakon njihova počinjenja. Podnositelj zahtjeva Sudu nije dostavio primjerak naloga o uhićenju za koji tvrdi da postoji, iako je ponovno stekao slobodu i tvrdi da ima kontakte u alžirskoj policiji. S druge strane francuska je Vlada Sudu dostavila verbalnu notu alžirskih vlasti od 28. studenoga 2018. godine, u kojoj se navodi da se protiv podnositelja zahtjeva ne vodi nikakav sudski postupak u Alžiru i kojoj je priložena njegova kaznena evidencija, iz koje je vidljivo da protiv njega nije donesena nijedna presuda. Sud napominje da je u toj verbalnoj noti izričito navedeno da se „protiv dotične osobe ne vodi nikakav sudski postupak u Alžiru“. Sud u svakom

slučaju primjećuje da je džihadistička ćelija Annaba s kojom je podnositelj zahtjeva povezan prestala postojati 2012. godine. Njezini su članovi uhićeni, osuđeni i potom pušteni, pri čemu nisu bili izloženi zlostavljanju; Sud osobito pridaje značaj toj tvrdnji jer je očigledno da podnositelj zahtjeva unutar te skupine nije imao položaj koji bi ga mogao istaknuti u očima alžirskih vlasti.

129. Što se tiče osude podnositelja zahtjeva u Francuskoj i razloga za tu osudu, Sud je uvjeren da su alžirske vlasti navedenog potpuno svjesne zahvaljujući svojim obavještajnim službama ili diplomatskim razmjenama s Francuskom. Otkrivanje identiteta podnositelja zahtjeva u medijima nakon rasprave pred Sudom (vidi stavak 19. ove presude) samo jača to uvjerenje. Međutim, ne postoje dokazi o tome da alžirske vlasti pokazuju poseban interes za podnositelja zahtjeva. Isto tako, budući da podnositelj zahtjeva tijekom nekoliko godina očito više nije imao kontakt s predstavnicima AQMI-ja, ništa ne ukazuje na to da posjeduje informacije značajne za borbu protiv terorizma koju provode alžirske vlasti. Sud osobito napominje da Alžir nikada nije tražio od Francuske izručenje podnositelja zahtjeva ili presliku presude kojom je osuđen za djela povezana s terorizmom. Nadalje, kao što je Sud već istaknuo, ne postoje dokazi o tome da alžirske vlasti traže podnositelja zahtjeva. Tvrdnja podnositelja zahtjeva da su njegovi roditelji ispitivani o njemu, čak i kad bi bila utvrđena, nije dovoljna da promijeni taj zaključak.

130. U svakom slučaju, iako je moguće da je zbog svojih prijašnjih terorističkih djelovanja podnositelj zahtjeva bio podvrgnut mjerama kontrole i nadzora nakon njegova povratka u Alžir, ili čak i sudskim postupcima pokrenutim povodom njegova povratka, takve mjere same po sebi ne predstavljaju postupanje zabranjeno člankom 3. Konvencije.

131. S obzirom na gore navedeno, Sud smatra da podnositelj zahtjeva nije iznio elemente kojima bi dokazao da se može opravdano vjerovati da bi, kada bi bio vraćen u Alžir, bio izložen stvarnom riziku od toga da bude podvrgnut postupanju protivnom članku 3., iako je na njemu teret tog dokazivanja.

iii. Zaključak

132. Prema tome, Sud dijeli zaključak koji su donijeli OFPRA, CNDA i upravni sudovi u Lyonu i Lilleu, koji su, primjenjujući načelo supsidijarnosti, donijeli odluke prije njega i čija je ocjena dovoljna i dostatno utemeljena na domaćim materijalima i materijalima iz drugih pouzdanih i objektivnih izvora. S obzirom na opće stanje u Alžiru, ni dosadašnje veze podnositelja zahtjeva s džihadističkom ćelijom Annaba ni činjenica da su alžirske vlasti bile svjesne njegove osude ne mogu uvjeriti Sud da bi podnositelj zahtjeva u slučaju svojeg vraćanja u Alžir mogao biti izložen stvarnom riziku od toga da bude podvrgnut postupanju protivnom članku 3. Konvencije.

133. Taj zaključak nije doveden u pitanje nepostojanjem diplomatskih jamstava koja bi dostavile alžirske vlasti, a koje francuska vlada objašnjava općim oklijevanjem alžirskih vlasti u tom pogledu koje nije moglo biti

prevladano naporima koje je uložila. Sud navodi da je u kontekstu ispitivanja zahtjeva podnositelja zahtjeva za privremenu mjeru francuskoj Vladi postavio pitanje je li u stanju ishoditi od alžirskih vlasti posebna jamstva da podnositelj zahtjeva neće biti podvrgnut postupanju protivnom Konvenciji nakon njegovog dolaska u Alžir. Sud u toj fazi još nije bio u stanju provesti temeljito ispitivanje općeg stanja koje je vladalo u Alžiru i osobne situacije podnositelja zahtjeva. Međutim, s obzirom na zaključak koji je Sud donio nakon takvog ispitivanja (vidi stavke 120. - 132. ove presude), smatra da diplomatska jamstva nisu potrebna.

134. Konačno, Sud smatra da nije opravdano vjerovati da bi podnositelj zahtjeva, kada bi bio vraćen u Alžir, bio izložen riziku od toga da bude podvrgnut postupanju protivnom članku 3. Konvencije. U skladu s tim, Sud smatra da takvo vraćanje ne bi dovelo do povrede članka 3. Konvencije.

II. PRIMJENA PRAVILA 39. POSLOVNIKA SUDA

135. Sud ponavlja da će, u skladu s člankom 44. stavkom 2. Konvencije, ova presuda postati konačna: (a) kad stranke izjave da neće uložiti zahtjev za podnošenje slučaja velikom vijeću; ili (b) tri mjeseca nakon dana donošenja presude, ako nije uložena zahtjev za podnošenje slučaja velikom vijeću; ili (c) kad odbor velikoga vijeća odbije zahtjev o podnošenju na temelju članka 43.

136. Smatra da mjera koju je izrekla Vladi u skladu s pravilom 39. (vidi stavak 4. ove presude) mora ostati na snazi sve dok ova presuda ne postane konačna ili dok Sud ne donese drugu odluku u vezi s tim pitanjem.

IZ TIH RAZLOGA, SUD JEDNOGLASNO

1. *Utvrdjuje* da je zahtjev dopušten;
2. *Presuđuje* da, u slučaju izvršenja odluke o vraćanju podnositelja zahtjeva u Alžir, ne bi došlo do povrede članka 3. Konvencije;
3. *Odlučuje* da, u skladu s pravilom 39. svojeg Poslovnika, Vladi i dalje ukazuje na to da je, u interesu pravilnog vođenja postupka, poželjno da ne pristupi postupku vraćanja podnositelja zahtjeva u Alžir sve dok ova presuda ne postane konačna ili dok Sud ne donese drugu odluku u vezi s tim pitanjem.

Sastavljeno na francuskom jeziku i objavljeno tijekom rasprave otvorene za javnost u Palači ljudskih prava u Strasbourgu dana 29. travnja 2019.

Claudia Westerdiek
Tajnica

Angelika Nußberger
Predsjednica

PRILOZI

Sadržaj

Odbor Ujedinjenih naroda za ljudska prava

I) Odbor Ujedinjenih naroda za ljudska prava, zaključna zapažanja o četvrtom redovnom izvješću Alžira (CCPR/C/DZA/CO/4), donesena 20. srpnja 2018.

..... 35

Ministarstvo unutarnjih poslova Ujedinjenog Kraljevstva

II) Ministarstvo unutarnjih poslova Ujedinjenog Kraljevstva (Home Office), Nacionalna politika i informativna napomena za Alžir: popratne informacije, uključujući službenike u području zaštite i internog premještanja od 29. kolovoza 2017. 36

Državno tajništvo Sjedinjenih Američkih Država

III) Državno tajništvo Sjedinjenih Američkih Država, izvješća zemalja o praksama u području ljudskih prava za 2015. – Alžir, objavljeno 13. travnja 2016. 38

IV) Državno tajništvo Sjedinjenih Američkih Država, izvješća zemalja o praksama u području ljudskih prava za 2016. – Alžir, objavljeno 3. ožujka 2017. 40

V) Državno tajništvo Sjedinjenih Američkih Država, izvješća zemalja o praksama u području ljudskih prava za 2017. – Alžir, objavljeno 20. travnja 2018. 42

Human Rights Watch

VI) Human Rights Watch, globalno izvješće iz 2016., objavljeno 27. siječnja 2016. 44

VII) Human Rights Watch, globalno izvješće iz 2017., objavljeno 12. siječnja 2017. 44

VIII) Human Rights Watch, globalno izvješće iz 2018., objavljeno 18. siječnja 2018. 44

IX) Human Rights Watch, globalno izvješće iz 2019., objavljeno 17. siječnja 2019. 45

Amnesty International

X) Amnesty International, Stanje ljudskih prava u svijetu, 2015. - 2016., objavljeno 23. veljače 2016. 45

XI) Amnesty International, Stanje ljudskih prava u svijetu, 2016. - 2017., objavljeno 22. veljače 2017. 45

XII) Amnesty International, Stanje ljudskih prava u svijetu, 2017. - 2018., objavljeno 22. veljače 2018. 46

Međunarodni odbor Crvenog križa

XIII) Međunarodni odbor Crvenog križa, Godišnje izvješće za 2015., objavljeno 9. svibnja 2016.	46
XIV) Međunarodni odbor Crvenog križa, Godišnje izvješće za 2016., objavljeno 22. svibnja 2017.	47
XV) Međunarodni odbor Crvenog križa, Godišnje izvješće za 2017., objavljeno 12. lipnja 2018.	48

Posebno povjerenstvo za imigracijske žalbe Ujedinjenog Kraljevstva

XVI) Posebno povjerenstvo za imigracijske žalbe Ujedinjenog Kraljevstva, BB, PP, W, U, Y I Z protiv državnog tajnika Ministarstva unutarnjih poslova, 18. travnja 2016.	49
--	----

Njemački Savezni upravni sud

XVII) Njemački Savezni upravni sud, presuda 1 A 5.17, 27. ožujka 2018. ...	50
--	----

I. Odbor Ujedinjenih naroda za ljudska prava, zaključna zapažanja o četvrtom redovnom izvješću Alžira (CCPR/C/DZA/CO/4), donesena 20. srpnja 2018.

Nacionalno vijeće za ljudska prava

15. Odbor prima na znanje informaciju o tome da je osnivanje Nacionalnog vijeća za ljudska prava, koje djeluje od 9. ožujka 2017. godine, predviđeno Ustavom i da je Vijeće neovisno. Prima na znanje status B koji je Pododbor za akreditiranje Globalnog saveza nacionalnih institucija za ljudska prava dodijelio Nacionalnom vijeću za ljudska prava i izražava zabrinutost zbog navoda o nedostatku neovisnosti njegovih članova (članak 2.).

Borba protiv terorizma

17. Odbor prima na znanje zahtjeve koji se odnose na borbu protiv terorizma, ali ponovno izražava zabrinutost u vezi s člankom 87.a Kaznenog zakona, koji i dalje sadržava preširoku i netočnu definiciju kaznenog djela povezanog s terorizmom, koja omogućava progon zbog postupanja koja mogu predstavljati ostvarivanje prava na slobodu izražavanja ili mirnog okupljanja. Također je zabrinut zbog navoda o nepravilnoj primjeni odredbi o borbi protiv terorizma protiv branitelja ljudskih prava ili novinara. Također izražava zabrinutost u pogledu članka 51.a Zakona o kaznenom postupku, kojim je dopušteno produljenje pritvora s 48 sati na pet puta dulje razdoblje, i tvrdnji da pritvorenici u tom kontekstu mogu ostvariti pristup odvjetniku tek nakon pola razdoblja provedenog u pritvoru (čl. 2., 9. i 19.).

Zabrana mučenja i okrutnog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja

31. Odbor prima na znanje objašnjenja delegacije prema kojima, budući da Konvencija protiv mučenja i drugih okrutnih, nečovjećnih i ponižavajućih postupanja ili kažnjavanja ima prednost pred nacionalnim zakonima, alžirski sudovi izravno primjenjuju definiciju usvojenu tom Konvencijom. Međutim, izražava zabrinutost zbog činjenice da je definicija sadržana u članku 263.a Kaznenog zakona i dalje nepotpuna i da nije u skladu s odredbama Pakta i drugim međunarodnim normama. Također izražava žaljenje zbog toga što korištenje priznanja dobivenih mučenjem nije izričito zabranjeno zakonom i što suci o tome mogu odlučivati prema vlastitom nahođenju (čl. 7. i 14.).

33. Odbor prima na znanje tvrdnju delegacije da bi praksa mučenja koje provode službenici za provedbu zakona sad trebala biti rezidualna pojava, ali i dalje je zabrinut zbog tvrdnji o mučenju i zlostavljanju koje i dalje osobito provode službenici Odjela za nadzor i sigurnost, posebice u kontekstu borbe protiv terorizma. Zabrinut je zbog činjenice da ti službenici u praksi izbjegavaju nadzoru državnog odvjetnika, dok pritom ostvaruju ovlasti statusa službenika pravosudne policije. Zabrinut je zbog malog broja kaznenih progona i kazni za službenike koji su počinili djela mučenja i zlostavljanja te zbog toga što se člankom 45. Rješenja br. 06-01 od 27. veljače

2006. godine, iako se primjenjuje na proteklo razdoblje, *de facto* doprinosi okruženju u kojem se službenici odgovorni za izvršenje zakona ne kažnjavaju (čl. 7.).

Proizvoljna uhićenja, policijsko zadržavanje i proizvoljna pritvaranja

35. Primajući na znanje tvrdnje delegacije da na državnom području države ugovornice nisu postojali tajni centri za pritvor, Odbor je i dalje zabrinut zbog dokumentiranih podataka o takvim centrima. Također je zabrinut zbog slučajeva proizvoljnih uhićenja za koje se čini da se ne istražuju ni procesuiraju te žali zbog nedostatka podataka o pojedinačnim slučajevima Djameleddinea Laskrija, koji se nalazi u pritvoru već 24 godine, i Alija Attara, koji je u pritvoru bez naloga za uhićenje od veljače 2015. godine. Odbor je također zabrinut zbog: (a) informacija o sustavnoj primjeni članka 51.a Kaznenog zakona, čak i kad je riječ o osobama pritvorenim za kaznena djela koja nisu kaznena djela povezana s terorizmom; (b) činjenice da se pritvorenik savjetuje sa svojim odvjetnikom pod nadzorom pravosudnog policajca; i (c) činjenice da je broj pritvorenika i dalje visok (čl. 7. i 9.).

II. Ministarstvo unutarnjih poslova Ujedinjenog Kraljevstva (*Home Office*), Nacionalna politika i informativna napomena za Alžir: popratne informacije, uključujući službenike u području zaštite i internog premještanja od 29. kolovoza 2017.

2. Razmatranje pitanja

2.2. Zaštita

2.2.2. Državna sigurnosna i obavještajna služba, bivši Odjel za obavještajno-sigurnosne poslove (koji se često naziva DRS), koji je nedavno podijeljen na tri uprave koje odgovaraju predsjedniku, obavlja funkcije povezane s unutarnjom, vanjskom i „tehničkom“ sigurnošću. Osim toga, oružane snage, navodno najbolje opremljene i dokazane u borbi u regiji, sudjeluju u protuterorističkim aktivnostima zajedno s NP-om i NG-om (vidi Sigurnosni aparat, Pregled).

2.2.3. Vlada održava učinkovit nadzor nad sigurnosnim snagama. Policija je uglavnom profesionalna i reagira na pozive za pomoć (vidi Sigurnosni aparat, Učinkovitost), iako neke organizacije za ljudska prava tvrde da se za dobivanje priznanja ponekad koristi mučenje. Također je prijavljeno da se sigurnosne snage povremeno koriste nejasno napisanim odredbama za uhićenje i pritvor osoba, posebno osoba za koje se smatra da remete javni red ili kritiziraju vladu (vidi Sigurnosni aparat, Policijska zlostavljanja). Postoje dokazi da je vladu spremna rješavati problem zlostavljanja od strane sigurnosnih snaga; postojala su dva dokumentirana slučaja u kojima su službene osobe bile kazneno gonjene zbog mučenja ili zlostavljanja tijekom 2016. godine zbog incidenta koji se dogodio u svibnju 2015. godine. Međutim, iako su mehanizmi za istraživanje zlostavljanja i korupcije

predviđeni zakonom, nekažnjavanje je navodno i dalje problem (vidi Sigurnosni aparat, Policijska zlostavljanja).

8. Sigurnosni aparat

8.1. Pregled

8.1.5. [Janes] je primijetio da: „[...] U siječnju 2016. godine Bouteflika je dovršio planove za suzbijanje utjecaja DRS-a i raspustio je jedinicu te je umjesto nje uspostavio tri opće uprave za sigurnost. Glavna uprava za unutarnju sigurnost, Glavna uprava za vanjsku sigurnost i Glavna uprava za tehničku obavještajnu djelatnost povezane su s predsjedništvom i njima upravlja vojska“.

8.3. Policijska zlostavljanja

8.3.1. Freedom House u svojem je izvješću o događajima iz 2015. godine, ne navodeći konkretne pojedinosti, napomenuo sljedeće: „Međunarodni aktivisti za ljudska prava optužili su sigurnosne snage da primjenjuju mučenje, a također su istaknuli i dugotrajna odlaganja pokretanja sudskih postupaka.

[...]

8.3.4. Podnesci dionika u okviru UPR-a obuhvaćali su zapažanja organizacije Alkarama, koja tvrdi sljedeće:

„... kod kaznenih djela koja se smatraju terorističkim ili subverzivnim kaznenim djelima, 48-satno razdoblje policijskog pritvora, što predstavlja najdulje zakonsko trajanje, može se produljiti do pet puta, odnosno na ukupno 12 dana. U praksi se to razdoblje rutinski produljivalo. Alkarama smatra da je to razdoblje predugo, s obzirom na međunarodne standarde, i da bi osoba u pritvoru mogla biti izložena mučenju.

[...]

zakonom nije utvrđeno da su sve izjave za koje je dokazano da su dobivene mučenjem nedopuštene kao dokaz u pravnom postupku.

[...]

8.3.7. Međutim, Ministarstvo vanjskih poslova u dopisu od 5. svibnja 2017. godine napomenulo je sljedeće:

„... Alžir je 2016. godine uspostavio Nacionalno vijeće za ljudska prava kako bi, među ostalim, otkrio i istražio povrede ljudskih prava. To Vijeće određuje provedbu istraživanja, može dati preporuke i posjetiti centre za pritvor. Njegovi su zaključci savjetodavni, ali Vijeće je dokaz da je vlada voljna uključiti civilno društvo u inspekciju centara za pritvor i da je otvorena za preporuke za poboljšanje ljudskih prava u praksi.“

„Organizacije za ljudska prava na nedavnim su sastancima rekly našem veleposlanstvu u Alžiru da ne raspolažu dokazima o postupanju protivnom članku 3. [Europske konvencije o ljudskim pravima]. Alžirci koriste Međunarodni odbor Crvenog križa (MOCK) za pružanje neovisnih, povjerljivih izvješća o centrima za pritvor i operativnim sustavima unutar njih.“

III. Državno tajništvo Sjedinjenih Američkih Država, izvješća zemalja o praksama u području ljudskih prava za 2015. – Alžir, objavljeno 13. travnja 2016.

SAŽETAK

Ostala pitanja u vezi s ljudskim pravima bila su pretjerana upotreba sile od strane policije, uključujući navode o mučenju; [...]

Vlada nije poduzela dostatne korake da istraži, procesuirati ili kazni službenike koji su počinili povrede. Nekažnjavanje policijskih i sigurnosnih službenika i dalje je predstavljalo problem, a Vlada je rijetko pružala informacije o radnjama poduzetim protiv službenika optuženih za prijestupe. [...]

Odjeljak 1. Poštovanje integriteta osobe, uključujući slobodu od:

c. Mučenja i drugog okrutnog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja

Mučenje je zabranjeno zakonom, ali nevladine organizacije (NVO-i) i lokalni aktivisti za ljudska prava tvrde da državni službenici ponekad koriste mučenje i zlostavljanje kako bi ishodili priznanja. Vlada je opovrgnula te optužbe. Državni službenici mogu biti kažnjeni zatvorskom kaznom u trajanju od deset do 20 godina za počinjenje takvih djela, ali tijekom godine nije bilo osuda. Nije prijavljen nijedan slučaj kaznenog progona službenika civilne ili vojne službe sigurnosti zbog mučenja ili zlostavljanja. Lokalne i međunarodne nevladine organizacije izjavile su da nekažnjavanje predstavlja problem. [...]

Uvjeti u zatvorima i centrima za pritvor

Predsjedničkom uredbom iz 2013. godine raspušten je Središnji ured pravosudne policije pri Odjelu za obavještajno-sigurnosne poslove (DRS), čime su mu ukinute ovlasti za pritvaranje osoba i njihovo zadržavanje u zasebnim objektima za pritvor. Međutim, predsjedničkom uredbom iz lipnja 2014. godine ta je ovlast ponovno uspostavljena i DRS-u je dopušteno upravljanje zatvorskim objektima. [...]

Osuđeni teroristi imali su ista prava kao i ostali zatvorenici, ali su bili zatvoreni u zatvorima različitog stupnja sigurnosti, koji su se određivali prema tome jesu li nadležne vlasti zatvorenike smatrale iznimno opasnim zatvorenicima ili zatvorenicima visokog, srednjeg ili niskog rizika. [...]

Tijekom godine, MOCK je održao tri jednotjedna programa obuke o ljudskim pravima u pogledu uhićenja, pritvaranja i postupaka ispitivanja za pravosudnu policiju iz Surete Nationale (DGSN), članove Nacionalne žandarmerije i suce.

*d. Proizvoljna uhićenja ili pritvaranja**Uloga policije i sigurnosnog aparata*

DRS je podređen Ministarstvu nacionalne obrane, a njegove različite jedinice obavljaju funkcije koje su povezane s borbom protiv terorizma, protuobavještajnim djelovanjem i nacionalnom sigurnošću. Nekažnjavanje je i dalje problem. Zakonom su predviđeni mehanizmi za istraživanje slučajeva zlostavljanja i korupcije, ali Vlada nije pružila javne informacije o stegovnim ili pravnim postupcima protiv članova policije, vojske ili sigurnosnih snaga.

Postupci uhićenja i postupanje s pritvorenicima

Kako je propisano zakonom, policija od javnog tužitelja mora ishoditi poziv kojim se osumnjičeniku nalaže dolazak u policijsku postaju radi preliminarnog ispitivanja. [...] Branitelji koje imenuje država izvijestili su da vlasti uglavnom uredno provode postupke izdavanja naloga i poziva.

Sudac može produžiti pritvor osumnjičenika [...] za najviše 12 dana zbog optužbi vezanih uz terorizam i druga subverzivna djelovanja. Zakonom je propisano da bi pritvorenici trebali biti u mogućnosti bez odlaganja stupiti u kontakt s članom obitelji i primiti posjet člana obitelji ili stupiti u kontakt s odvjetnikom.

Iako Vlada prethodno nije dopuštala pritvorenicima da se sastanu s odvjetnikom prije nego što izađu pred suca, izmjenama iz srpnja pritvorenicima je osigurano pravo na 30-minutni sastanak s odvjetnikom ako sudac produlji vrijeme pritvora nakon početnog 48-satnog razdoblja. U tim slučajevima vlasti dopuštaju uhićenoj osobi da kontaktira s odvjetnikom nakon što istekne polovica produljenog vremena. Vlasti na sudu mogu koristiti priznanja i izjave ishodne tijekom razdoblja koje je prethodilo pristupu odvjetniku, koje se može produžiti na zahtjev tužitelja upućen sucu. Pojavljivanje osumnjičenika za terorizam pred sucem je javno. Na kraju razdoblja od 12 dana pritvorenik ima pravo zatražiti liječnički pregled, koji će obaviti liječnik po izboru unutar jurisdikcije suda. U protivnom liječnika imenuje pravosudna policija. Vlasti unose potvrdu o liječničkom pregledu u spis pritvorenika.

[...]

Suci su rijetko odbijali zahtjeve tužitelja (prije izmjena iz srpnja) za produljenje istražnog zatvora, protiv kojeg se, u skladu sa zakonom, može uložiti žalba. [...] Većina pritvorenika imala je brz pristup odvjetniku po vlastitom izboru, kako je predviđeno zakonom, a Vlada je osigurala branitelje materijalno ugroženim pritvorenicima. Prijavljeni su slučajevi u kojima su vlasti zadržale neke pritvorenike bez pristupa njihovim odvjetnicima te su ih navodno zlostavljale fizički i psihički.

Prema raznim novinskim napisima, 27. kolovoza sigurnosne službe uhitile su umirovljenog general-bojnika Abdelkadera Ait Ouarabija (također

poznatog pod imenom general Hassan), bivšeg šefa protuterorističke jedinice obavještajne službe, pod optužbom da je počinio neposluh, stvarao naoružanu organizaciju, uskraćivao informacije i posjedovao ratno oružje. Odvjetnik Ait Ouarabija, Mokrane Ait Larbi, izjavio je da su ga vlasti spriječile da posjeti svojeg klijenta nekoliko tjedana nakon njegova pritvora, da su odbacile njegov zahtjev za privremeno puštanje na slobodu i da ga nisu pravodobno službeno obavijestile o premještanju Ait Ouarabija na sud u Oranu kako bi mu se sudilo. Sud u Oranu je 26. studenoga osudio Ait Ouarabija za lakše optužbe i osudio ga na zatvorsku kaznu od pet godina.

[...]

AI je naveo da vlasti ponekad pritvaraju osobe zbog optužbi vezanih uz sigurnost dulje od propisanog razdoblja od 12 dana.

IV. Državno tajništvo Sjedinjenih Američkih Država, izvješća zemalja o praksama u području ljudskih prava za 2016. – Alžir, objavljeno 3. ožujka 2017.

SAŽETAK

Ostala pitanja u vezi s ljudskim pravima bila su pretjerana upotreba sile od strane policije, uključujući navode o mučenju; [...]

Vlada nije poduzela dostatne korake da istraži, procesuirati ili kazni službenike koji su počinili povrede. Nekažnjavanje policijskih i sigurnosnih službenika i dalje je predstavljalo problem, a Vlada je rijetko pružala informacije o radnjama poduzetim protiv službenika optuženih za prijestupe.

[...]

Odjeljak 1. Poštovanje integriteta osobe, uključujući slobodu od:

c. Mučenja i drugog okrutnog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja

Mučenje je zabranjeno zakonom, ali nevladine organizacije (NVO-i) i lokalni aktivisti za ljudska prava tvrde da državni službenici ponekad koriste mučenje i zlostavljanje kako bi ishodili priznanja. Vlada je opovrgnula te optužbe. Državni službenici mogu biti kažnjeni zatvorskom kaznom u trajanju od deset do 20 godina za počinjenje takvih djela, a tijekom godine donesene su dvije osuđujuće presude. Nije prijavljen nijedan slučaj kaznenog progona službenika civilne ili vojne službe sigurnosti zbog mučenja ili zlostavljanja. Lokalne i međunarodne nevladine organizacije izjavile su da nekažnjavanje predstavlja problem. [...]

Uprava za nacionalnu sigurnost (DGSN) izjavila je da tijekom godine od javnosti nije primila nijednu prijavu o slučajevima zlostavljanja ili neprimjerenog postupanja. Informacije od Nacionalne žandarmerije nisu bile dostupne.

Uvjeti u zatvorima i centrima za pritvor

Predsjedničkom uredbom iz 2013. godine raspušten je Središnji ured pravosudne policije pri DRS-u, čime su mu ukinute ovlasti za pritvaranje osoba i njihovo zadržavanje u zasebnim objektima za pritvor. Međutim, predsjedničkom uredbom iz 2014. godine ta je ovlast ponovno uspostavljena i DRS-u je dopušteno upravljanje zatvorskim objektima. Predsjedničkom uredbom od 20. siječnja raspušten je DRS i provedena je reorganizacija obavještajnih službi. Izmjenama kaznenog zakonika iz srpnja 2015. godine policijskim je službenicima zabranjeno pritvarati osumnjičenike u objekte koji nisu predviđeni u svrhu pritvora i prijavljeni lokalnom tužitelju, koji ima pravo u svakom trenutku posjetiti te objekte.

[...]

Osuđeni teroristi imali su ista prava kao i ostali zatvorenici, ali su bili zatvoreni u zatvorima različitog stupnja sigurnosti, koji su se određivali prema tome jesu li nadležne vlasti zatvorenike smatrale iznimno opasnim zatvorenicima ili zatvorenicima visokog, srednjeg ili niskog rizika.

[...]

Tijekom godine MOCK je održao programe obuke o ljudskim pravima u pogledu uhićenja, pritvaranja i postupaka ispitivanja za pravosudnu policiju iz DGSN-a, članove Nacionalne žandarmerije i suce.

[...]

*d. Proizvoljna uhićenja ili pritvaranja**Uloga policije i sigurnosnog aparata*

Predsjedničkom uredbom od 20. siječnja raspušten je DRS, koji je bio podređen Ministarstvu nacionalne obrane. Zamijenjen je trima obavještajnim upravama, koje odgovaraju savjetniku predsjednika za nacionalnu sigurnost i koje obavljaju funkcije povezane s unutarnjom, vanjskom i tehničkom sigurnošću.

Nekažnjavanje je i dalje problem. Zakonom su predviđeni mehanizmi za istraživanje slučajeva zlostavljanja i korupcije, ali Vlada nije uvijek pružala javne informacije o stegovnim ili pravnim postupcima protiv članova policije, vojske ili sigurnosnih snaga. DGSN je u rujnu održao dvotjedni program obuke za policijske službenike usmjeren na prakse ljudskih prava, a u studenom je održao dvodnevni program obuke.

Postupci uhićenja i postupanje s pritvorenima

Kako je propisano zakonom, policija od javnog tužitelja mora ishoditi poziv kojim se osumnjičeniku nalaže dolazak u policijsku postaju radi preliminarnog ispitivanja. [...] Branitelji koje imenuje država izvijestili su da vlasti uglavnom uredno provode postupke izdavanja naloga i poziva.

[Uz odobrenje tužitelja, pritvor osumnjičenika može biti produljen [...] za najviše 12 dana zbog optužbi vezanih uz terorizam i druga subverzivna djelovanja]. Zakonom je propisano da bi pritvorenici trebali biti u mogućnosti

bez odlaganja stupiti u kontakt s članom obitelji i primiti posjet člana obitelji ili stupiti u kontakt s odvjetnikom. U izvještaju iz 2015. godine Nacionalnog savjetodavnog povjerenstva za promicanje i zaštitu ljudskih prava (CNCPPDH), vladinog povjerenstva za ljudska prava, iznesena je kritika te odredbe jer se njome pritvorenike prisiljava da odaberu hoće li stupiti u kontakt s obitelji ili se savjetovati s odvjetnikom.

Zakonom je pritvorenima osigurano pravo na 30-minutni sastanak s odvjetnikom ako sudac produjli vrijeme pritvora nakon početnog 48-satnog razdoblja. U tim slučajevima vlasti dopuštaju uhićenoj osobi da kontaktira s odvjetnikom nakon što istekne polovica produženog vremena. Vlasti na sudu mogu koristiti priznanja i izjave ishodne tijekom razdoblja koje je prethodilo pristupu odvjetniku, koje se može produjiti na zahtjev tužitelja upućen sucu. Pojavljivanje osumnjičenika za terorizam pred sucem je javno. Na kraju razdoblja pritvora pritvorenik ima pravo zatražiti liječnički pregled, koji će obaviti liječnik po izboru unutar jurisdikcije suda. U protivnom liječnika imenuje pravosudna policija. Vlasti unose potvrdu o liječničkom pregledu u spis pritvorenika.

[...]

AI je naveo da vlasti ponekad pritvaraju osobe zbog optužbi vezanih uz sigurnost dulje od propisanog razdoblja od 12 dana.

[...]

Suci su rijetko odbijali zahtjeve tužitelja za produženje istražnog zatvora, protiv kojeg se, u skladu sa zakonom, može uložiti žalba. [...] Većina pritvorenika imala je brz pristup odvjetniku po vlastitom izboru, kako je predviđeno zakonom, a Vlada je osigurala branitelje materijalno ugroženim pritvorenima. Prijavljeni su slučajevi u kojima su vlasti zadržale neke pritvorenike bez pristupa njihovim odvjetnicima te su ih navodno zlostavljale fizički i psihički.

V. Državno tajništvo Sjedinjenih Američkih Država, izvješća zemalja o praksama u području ljudskih prava za 2017. – Alžir, objavljeno 20. travnja 2018.

Odjeljak 1. Poštovanje integriteta osobe, uključujući slobodu od:

c. Mučenja i drugog okrutnog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja

Mučenje je zabranjeno zakonom; osim toga, zakonom su propisane kazne zatvora u trajanju od deset do 20 godina za državne službenike proglašene krivima za mučenje. Vlada je prijavila 28 kaznenih progona i dvije osude za zlostavljanje koje su počinili policijski službenici tijekom 2016. godine. Za 2017. godinu nema podataka o osudama ili kaznenim progonima zbog mučenja.

Nevladine organizacije (NVO-i) i lokalni aktivisti za ljudska prava naveli su da državni službenici ponekad koriste ponižavajuće postupanje kako bi

ishodili priznanja. Aktivisti za ljudska prava naveli su da policija ponekad koristi pretjeranu silu protiv osumnjičenika, uključujući prosvjednike.

Uprava za nacionalnu sigurnost (DGSN) izjavila je da tijekom godine od javnosti nije primila nijednu prijavu o slučajevima zlostavljanja ili neprimjerenog postupanja.

Lokalne i međunarodne nevladine organizacije izjavile su da nekažnjavanje predstavlja problem.

Uvjeti u zatvorima i centrima za pritvor

Kaznenim zakonikom zabranjen je pritvor osumnjičenika u objektima koji nisu predviđeni u svrhu pritvora i prijavljeni lokalnom tužitelju, koji ima pravo u svakom trenutku posjetiti te objekte.

[...]

Osuđeni teroristi imali su ista prava kao i ostali zatvorenici, ali su bili zatvoreni u zatvorima različitog stupnja sigurnosti, koji se određuju po stupnju opasnosti koju predstavljaju.

[...]

Tijekom godine MOCK je održao programe obuke o standardima u području ljudskih prava u pogledu uhićenja, pritvaranja i postupaka ispitivanja za pravosudnu policiju iz DGSN-a, članove Nacionalne žandarmerije i suce.

d. Proizvoljna uhićenja ili pritvaranja

Uloga policije i sigurnosnog aparata

Zakonom su predviđeni mehanizmi za istraživanje slučajeva zlostavljanja i korupcije, ali Vlada nije uvijek pružala javne informacije o stegovnim ili pravnim postupcima protiv članova policije, vojske ili sigurnosnih snaga. DGSN je provodio redovne programe obuke u području ljudskih prava, uključujući za sve nove kadete. Novi ured za ljudska prava odgovoran je za organizaciju programa obuke u području ljudskih prava za policijske službenike.

Postupci uhićenja i postupanje s pritvorenicima

Kako je propisano zakonom, policija od javnog tužitelja mora ishoditi poziv kojim se osumnjičeniku nalaže dolazak u policijsku postaju radi preliminarnog ispitivanja. Na temelju tog poziva policija može zadržati osumnjičenika najviše 48 sati.

[...]

[Uz odobrenje tužitelja, pritvor osumnjičenika može biti produljen [...] za najviše 12 dana za optužbe povezane s terorizmom i drugim subverzivnim djelovanjima]. [...] Zakonom je propisano da bi pritvorenici trebali biti u mogućnosti bez odlaganja stupiti u kontakt s članom obitelji i primiti posjet člana obitelji ili stupiti u kontakt s odvjetnikom.

Zakonom je pritvorenima osigurano pravo na 30-minutni sastanak s odvjetnikom ako sudac produži vrijeme pritvora nakon početnog 48-satnog razdoblja. U tim slučajevima vlasti dopuštaju uhićenoj osobi da kontaktira s odvjetnikom nakon što istekne polovica produženog vremena. Vlasti na sudu mogu koristiti priznanja i izjave ishodne tijekom razdoblja koje je prethodilo pristupu odvjetniku. Tužitelji mogu sudu podnijeti zahtjev za produženje razdoblja u kojem uhićene osobe ne mogu imati pristup odvjetniku. Pojavljivanje osumnjičenika za terorizam pred sućem je javno. Na kraju razdoblja pritvora pritvorenik ima pravo zatražiti liječnički pregled, koji će obaviti liječnik po izboru unutar jurisdikcije suda. U protivnom liječnika imenuje pravosudna policija. Vlasti unose potvrdu o liječničkom pregledu u spis pritvorenika.

[...]

Suci su rijetko odbijali zahtjeve za produženje istražnog pritvora, protiv kojeg se, u skladu sa zakonom, može uložiti žalba. U slučaju poništenja odluke o pritvoru, okrivljenik ima pravo zatražiti naknadu. Većina pritvorenika imala je brz pristup odvjetniku po vlastitom izboru, kako je predviđeno zakonom, a Vlada je osigurala branitelje materijalno ugroženim pritvorenima. Prijavljeni su slučajevi u kojima su vlasti zadržale neke pritvorenike bez pristupa njihovim odvjetnicima te su ih navodno zlostavljale fizički i psihički.

VI. Human Rights Watch, globalno izvješće iz 2016., objavljeno 27. siječnja 2016.

Od 2011. godine alžirska vlada odobrava pristup samo jednom mehanizmu UN-a za ljudska prava, to jest posebnom izvjestitelju za pravo na obrazovanje od 2015. godine. Neriješeni zahtjevi za pristup obuhvaćaju zahtjeve posebnih izvjestitelja UN-a za pitanja mučenja i slobode mirnog okupljanja i udruživanja te UN-ove radne skupine o prisilnim ili nedobrovoljnim nestancima i proizvoljnim uhićenjima.

VII. Human Rights Watch, globalno izvješće iz 2017., objavljeno 12. siječnja 2017.

Alžir je i dalje uskraćivao pristup međunarodnim organizacijama za ljudska prava svojem državnom području radi obavljanja istraživačkih misija. Također nije odgovorio na zahtjeve za posjet posebnih izvjestitelja UN-a za pitanja mučenja i slobode mirnog okupljanja i udruživanja, koji nisu riješeni od 1997., odnosno 2011. godine.

VIII. Human Rights Watch, globalno izvješće iz 2018., objavljeno 18. siječnja 2018.

Alžir tijekom 2017. godine i dalje nije ispunio dugogodišnje zahtjeve CDH-a za posjet zemlji, posebice za posjet posebnih izvjestitelja za pitanja mučenja i ljudskih prava u borbi protiv terorizma te za pitanja izvansudskih, masovnih i proizvoljnih pogubljenja, kao i radne skupine za prisilne i nedobrovoljne nestanke.

IX. Human Rights Watch, globalno izvješće iz 2019., objavljeno 17. siječnja 2019.

Vlasti su nastavile ometati zakonitu akreditaciju alžirskih nevladinih organizacija za ljudska prava i nastavile su uskraćivati dopuštenja u pogledu zahtjeva zemalja za posjet stručnjaka i članova instrumenata za ljudska prava Ujedinjenih naroda, kao što su posebni izvjestitelji za pitanja mučenja i slobode mirnog okupljanja i udruživanja.

X. Amnesty International, Stanje ljudskih prava u svijetu, 2015. - 2016., objavljeno 23. veljače 2016.

Kontekst

Vlasti i dalje nisu dopuštale pristup tijelima i stručnjacima Ujedinjenih naroda u području ljudskih prava, uključujući one odgovorne za pitanja mučenja, borbe protiv terorizma, prisilnih nestanaka i slobode udruživanja.

[...]

Pravosudni sustav

Vlada je uredbom u srpnju uvela izmjene i dopune Zakonika o kaznenom postupku kojima je predviđen širi raspon alternativnih mjera umjesto privremenog pritvora. Osumnjičenci sada imaju pravo sastati se s odvjetnikom za vrijeme pritvora, ali odvjetnik im ne može pomoći tijekom ispitivanja.

XI. Amnesty International, Stanje ljudskih prava u svijetu, 2016. - 2017., objavljeno 22. veljače 2017.

Kontekst

Vlada je u siječnju raspustila Odjel za obavještajno-sigurnosne poslove (DRS), glavnu sigurnosnu službu koja je bila povezana s mučenjem i drugim oblicima zlostavljanja pritvorenika. DRS je zamijenjen Upravom sigurnosnih službi (DSS), koja je pod izravnom nadležnošću predsjednika.

Osim toga, u siječnju su na snagu stupile izmjene i dopune Zakonika o kaznenom postupku. Tim izmjenama [...] osumnjičenicima je omogućeno da stupe u kontakt sa svojim odvjetnikom čim budu pritvoreni, ali im nije dodijeljeno pravo da odvjetnik bude prisutan tijekom ispitivanja.

[...]

Vlasti i dalje nisu dopuštale pristup tijelima Ujedinjenih naroda zaduženima za nadzor poštovanja ljudskih prava, posebice onima čije se ovlasti odnose na pitanja mučenja i drugih oblika zlostavljanja, borbe protiv terorizma, prisilnih nestanaka te slobode udruživanja i mirnog okupljanja. Također su nastavile sprječavati međunarodne organizacije, uključujući Amnesty International, da obavljaju misije za utvrđivanje činjenica o ljudskim pravima.

XII. Amnesty International, Stanje ljudskih prava u svijetu, 2017. - 2018., objavljeno 22. veljače 2018.

Kontekst

Predsjedničkom uredbom u veljači uspostavljeno je Nacionalno vijeće za ljudska prava, nova alžirska institucija za zaštitu ljudskih prava, koja je zamijenila Nacionalno savjetodavno povjerenstvo za promicanje i zaštitu ljudskih prava.

XIII. Međunarodni odbor Crvenog križa, Godišnje izvješće za 2015., objavljeno 9. svibnja 2016.

Gljučni rezultati/ograničenja tijekom 2015.

Pravosudno osoblje prošlo je obuku MOCK-a o normama u području ljudskih prava na zahtjev Ministarstva pravosuđa i u skladu s tim normama poduzelo je korake za ažuriranje postupaka koji uključuju osobe u pritvoru.

[...]

Djelovanja i rezultati MOCK-a

MOCK je u Alžiru posjetio pritvorenike u 32 centra za pritvor, uključujući objekte za privremeni pritvor pod nadležnošću ministarstva unutarnjih poslova i ministarstva pravosuđa, pri čemu je posebnu pozornost pridao strancima, osobama u samici i drugim posebno ranjivim zatvorenicima. Povjerljive povratne informacije na temelju posjeta pritvorenicima u određenim zatvorima, uključujući povratne informacije liječnika MOCK-a, pomogle su MOCK-u da vlastima pruži posebne informacije o provedbi i/ili ponavljanju poboljšanja u cijelom zatvorskom sustavu. Nakon obuke koju je u tom području proveo MOCK, pravosudno osoblje i službenici policije/žandarmerije poduzeli su korake za ažuriranje postupaka koji uključuju osobe u pritvoru u skladu s normama u području ljudskih prava.

XIV. Međunarodni odbor Crvenog križa, Godišnje izvješće za 2016., objavljeno 22. svibnja 2017.

Ključni rezultati/ograničenja tijekom 2016.

Alžir je povećao pravnu zaštitu pritvorenika, djelomično na temelju zaključaka i preporuka koje je MOCK donio na temelju posjeta pritvorenima. Ustav je sadržavao nove odredbe o istražnom zatvoru, proizvoljnom uhićenju i braniteljima.

[...]

Djelovanja i rezultati MOCK-a

MOCK je u Alžiru posjetio pritvorenike u zatvorima kojima upravljaju policija ili žandarmerija; te je posjete provodio u skladu sa svojim standardnim postupcima. Ranjivi zatvorenici, uključujući sigurnosne pritvorenike, osobe u samicama, strance, maloljetnike i bolesne osobe, i dalje su se pratili pojedinačno. MOCK je vlastima nadležnim za pritvor dostavio povjerljive povratne informacije temeljene na gore spomenutim posjetima i drugim tehničkim podacima kako bi im pomogao da poboljšaju životne uvjete pritvorenika i postupanje prema pritvorenima, uključujući poštovanje sudskih jamstava, u kontekstu cjelokupne reforme kaznenog sustava. Ti naponi, koji su trajali nekoliko godina, pridonijeli su povećanoj zaštiti pritvorenika, posebice novim odredbama u alžirskom Ustavu koje se odnose na istražni pritvor, proizvoljna uhićenja, pristup pritvorenika branitelju i liječničke preglede maloljetnih pritvorenika.

[...]

Osobe lišene slobode

Ustavnim reformama povećava se pravna zaštita pritvorenika

Pritvorenici u 50 centara za pritvor – uključujući središnji zatvor u Alžiru, pristup kojem su vlasti nedavno odobrile MOCK-u, i 32 zatvora kojima upravljaju policija ili žandarmerija – primili su posjete MOCK-a provedene u skladu sa standardnim postupcima te organizacije. [...]

Dijalog s ministarstvom pravosuđa i sigurnosnim snagama odnosio se na poštovanje sudskih jamstava. Ti naponi, koji su trajali nekoliko godina, doprinijeli su povećanju zaštite pritvorenika. Valja napomenuti da su brojne reforme dovele do većeg usklađivanja alžirskog Ustava (vidi Kontekst) s međunarodnim normama koje se primjenjuju na postupanje s osobama u istražnom pritvoru. Ustav je također obuhvaćao nove odredbe koje se odnose na proizvoljna uhićenja i pristup pritvorenika branitelju te kojima su propisani liječnički preglede maloljetnih pritvorenika.

[...]

Službenici ministarstva unutarnjih poslova i ministarstva pravosuđa te sigurnosnih službi stječu znanja o međunarodnim policijskim standardima

Kako bi ojačali poštovanje mjerodavnog međunarodnog prava i standarda, ministarstva unutarnjih poslova i pravosuđa i MOCK organizirali su programe obuke za voditelje obuke za 64 policijska službenika, pripadnika žandarmerije te civilna i vojna suca, kao i za suca i policajca naroda Sahrawi (vidi Tunis). Ti programi obuhvaćali su međunarodne policijske standarde, osobito za uporabu sile, međunarodno pravo o ljudskim pravima i međunarodno humanitarno pravo (MHP).

[...]

Utjecajni dionici

Suci su bolje osposobljeni kako bi mogli zajamčiti poštovanje mjerodavnog međunarodnog prava

[...] Na radionicama MOCK-a tridesetak sudaca koji su nadzirali postupanje prema pritvorenima i njihove životne uvjete proučavali su međunarodno pravo i ostale norme/standarde primjenjive na pitanja pritvora. [...]

XV. Međunarodni odbor Crvenog križa, Godišnje izvješće za 2017., objavljeno 12. lipnja 2018.

Ključni rezultati/ograničenja tijekom 2017.

Zatvorske vlasti nastavile su oslanjati se na potporu MOCK-a u svrhu poboljšanja postupanja prema pritvorenima i njihovih životnih uvjeta.

[...]

Djelovanja i rezultati MOCK-a

Delegacija MOCK-a u Alžiru nastavila je posjećivati pritvorenike u zatvorima kojima upravljaju policija ili žandarmerija; te je posjete provodila u skladu sa svojim standardnim postupcima. [...] Nakon tih posjeta MOCK je vlastima nadležnim za pritvor povjerljivim putem dostavio svoje zaključke i preporuke kako bi im pomogao da poboljšaju postupanje prema pritvorenima i njihove životne uvjete u kontekstu cjelokupne reforme alžirskog kaznenog sustava.

[...]

Osobe lišene slobode

[...]

MOCK je posjetio centre za pritvor, u skladu sa svojim standardnim postupcima, kako bi nadzirao postupanje prema pritvorenima i njihove životne uvjete. Usredotočio se na 32 objekta, uključujući 18 zatvora kojima upravljaju policija ili žandarmerija, u kojima je bilo preko 20.500 osoba. Otprilike 180 pritvorenika sa specifičnim potrebama, kao što su strani

državljeni, maloljetnici, ranjive žene i osobe u samici, pojedinačno se nadziralo.

[...]

Policijski i zatvorski službenici jačaju svoje razumijevanje međunarodnog prava i standarda u području pritvora

[...]

Tijekom studijskog putovanja u Švicarsku, deset alžirskih predstavnika – policijskih službenika, uključujući pripadnike pravosudne policije, žandarmerijskog osoblja te civilnih i vojnih sudaca – razgovaralo je sa svojim švicarskim kolegama o raznim temama, kao što su osiguranje poštovanja međunarodnog prava o ljudskim pravima u radu pravosudne policije, postupanje s ranjivim skupinama, kao što su djeca i migranti, te uvođenje stečenih znanja o primjenjivim normama i najboljim praksama u njihove programe obuke. Osoblje i službenici nacionalnih zatvorskih i pravosudnih tijela stekli su dodatna znanja o međunarodno priznatim standardima postupanja sa zatvorenicima na događaju koji su organizirali nacionalna zatvorska uprava i MOCK.

[...]

XVI. Posebno povjerenstvo za imigracijske žalbe Ujedinjenog Kraljevstva, BB, PP, W, U, Y I Z protiv državnog tajnika Ministarstva unutarnjih poslova, 18. travnja 2016.

19. Žalitelji su postavili pitanje o aktualnom riziku od pritvora u vojarni Antar, objektu alžirske sigurnosne službe, Odjela za obavještajno-sigurnosne poslove (*fr. Département du Renseignement et de la Sécurité* („DRS“). U poprilično nejasnom odgovoru, tuženik tvrdi da se ne čini da DRS trenutačno nekoga drži u pritvoru, ali (parafrazirajući) zbog nesigurnog uzroka te činjenice, priznato je da postoji rizik od pritvora u vojarni Antar. Prema tome, dokazi koje je iznio tuženik ukazivali su na to da DRS nije držao osumnjičenike u pritvoru i da bi na tu mogućnost mogla utjecati promjena zakona koja je trebala uskoro nastupiti. Međutim, i dalje ostaje činjenica da tuženik priznaje da, s obzirom na nepostojanje učinkovitih jamstava, postoji stvarni rizik od zlostavljanja koje predstavlja povredu članka 3. Iz tog razloga odlučujuće je pitanje učinkovitost pruženih jamstava i provjera pridržavanja jamstava s obzirom na utvrđenu razinu rizika.

71. [...] odbijanje alžirskih vlasti da prihvate neovisni nadzor može proizlaziti iz njihova izuzetno snažnog osjećaja nacionalnog ponosa i suverenosti i samo po sebi nije nužno zabrinjavajuće.

[...]

116. [...] Naši se zaključci mogu jednostavno iznijeti. Razmatrajući dokaze u cjelini, nismo uvjereni da su poboljšanja uvjeta u Alžiru toliko istaknuta ili toliko ukorijenjena da umanjuju potrebu za učinkovitom provjerom toga

pridržavaju li se nadležna tijela danih jamstava. Nije nezamislivo da bi ovi žalitelji, kada bi bili vraćeni u Alžir, bili izloženi zlostavljanju protivnom članku 3. Postoji stvarni rizik od takve povrede. Različiti načini provjere pridržavanja koje je naveo tuženik zajedno ne predstavljaju pouzdan sustav provjere.

[...]

XVII. Njemački Savezni upravni sud, presuda 1 A 5.17, 27. ožujka 2018.

[...] (bb) Kako se čini, u trenutku njegova protjerivanja podnositelj zahtjeva nije bio izložen riziku od mučenja ili od toga da će u Alžiru biti podvrgnut mučenju ili drugom nečovječnom postupanju ili kažnjavanju koje predstavlja povredu članka 3. Europske konvencije o ljudskim pravima (EKLJP). Vjerojatnost da radikalni islamist u zemlji odredišta bude izložen postupanju protivnom članku 3. EKLJP-a također ovisi o stanju ljudskih prava u toj zemlji i o konkretnim okolnostima pojedinog predmeta, koje mogu povećati ili umanjiti potencijalni rizik.

Prema informacijama Saveznog ministarstva vanjskih poslova (SMVP) od 1. ožujka 2017. godine koje je vijeće prikupilo u drugom postupku, alžirska policija najčešće ispituje osobe deportirane u Alžir nakon njihova dolaska u zemlju. S obzirom na to da je u ovom predmetu protjerivanje motivirano rizikom od počinjenja terorističkog čina u Njemačkoj, da je podnositelj zahtjeva posjetio Alžir nekoliko puta tijekom prethodnih godina, uključujući i na dulje razdoblje, te da su dva člana njegove organizacije počinila samoubilačke bombaške napade za Islamsku državu, u trenutku protjerivanja nije se mogla isključiti mogućnost da će u tom kontekstu biti dugoročno pritvoren (za razliku od podnositelja zahtjeva u postupku 1 A 2.17) kako bi se provjerilo predstavlja li terorističku prijetnju. Međutim, čak i u slučaju preventivnog pritvora zbog sumnje na terorizam, vijeće smatra da, u okolnostima opisanim u ovoj presudi, nije postojala velika vjerojatnost da će se prema podnositelju zahtjeva postupati na način koji je protivan članku 3. EKLJP-a u trenutku njegova protjerivanja. Vijeće temelji svoj zaključak na postupku provođenja reformi pokrenutom u Alžiru tijekom posljednjih godina, a zaključak je dodatno potkrijepljen informacijama koje su mu bile dostupne u trenutku postupka privremene pravne zaštite, kao i dopisom glavnog ravnatelja Glavne uprave za nacionalnu sigurnost (DGSN), koji je upućen alžirskom Ministarstvu unutarnjih poslova, a koji je prosljeđen tijekom pregovora koji su se odvijali između Njemačke i Alžira prije protjerivanja podnositelja zahtjeva.

Značaj tog dopisa za pojedinačne ocjene rizika za podnositelja zahtjeva nije umanjen činjenicom da nije riječ o „verbalnoj noti“ koja se razmjenjuje između ministarstava i veleposlanstava, već „samo“ o izjavi koju je načelnik

alžirskog nadležnog tijela dao načelniku njemačkog nadležnog tijela, da se tekst izjave šefa alžirske policije razlikuje od nacrtu dopisa predsjednika njemačke savezne policije i da Savezni ustavni sud u svojoj presudi 2 BvR 1487/17 od 24. srpnja 2017. godine ne navodi izričito posebna jamstva koja su potrebna u određenim situacijama. Pitanje zaključaka izvedenih iz takve izjave u pogledu procjene rizika i pitanje donošenja zaključka o tome hoće li i u kojoj mjeri izjava koja se pripisuje zemlji domaćinu smanjiti rizik od povrede članka 1. stavka 1. i članka 2. stavka 2. prve rečenice Temelnog zakona, kao i članka 3. EKLJP-a te je li spojiva s mjerodavnom sudskom praksom Saveznog ustavnog suda i Europskog suda za ljudska prava ne zahtijevaju apstraktno formulirane odgovore, već odgovore koji se moraju oblikovati u skladu s okolnostima svakog predmeta. Posebno se moraju uzeti u obzir stanje u zemlji odredišta, stvarni sadržaj izjave i okolnosti u kojima je ona dana. Primjenjujući ta načela, u svojoj presudi od 24. srpnja 2017. godine Savezni ustavni sud je, na temelju tadašnjih informacija o stanju ljudskih prava u Alžiru, zaključio da u slučaju podnositelja zahtjeva ne bi bilo dovoljno da je jamstvo alžirskog vladinog tijela koje je vijeće zatražilo u presudi od 31. svibnja 2017. godine imalo samo posve općenit sadržaj. Upravo suprotno, za ovaj visoki sud, u ustavnopravnom smislu nužno je da to jamstvo dolazi u kombinaciji s posebnim jamstvima koja omogućavaju preispitivanje (mogućih) uvjeta pritvora podnositelja zahtjeva u slučaju njegova pritvaranja, a osobito toga ima li slobodan pristup svojim ovlaštenim zastupnicima; taj se uvjet primjenjuje ako pritvor provode policija ili tajna služba (BVerfG, presuda vijeća od 24. srpnja 2017. – 2 BvR 1487/17 – NVwZ 2017, 1526 t. 50.). Ti zahtjevi nisu ispunjeni izjavom šefa alžirske Glavne uprave za nacionalnu sigurnost, među ostalim, jer njom nije predviđena izričita mogućnost da odvjetnik nadzire uvjete pritvora u slučaju smještanja podnositelja zahtjeva u pritvor. Međutim, to ne znači da dopis ne treba uzeti u obzir prilikom predviđanja rizika. Tome nije protivna obvezujuća narav odluka Ustavnog suda iz članka 31. stavka 1. Zakona o Saveznom ustavnom sudu (Bundesverfassungsgerichtsgesetz - BVerfGG) jer se ona odnosi samo na odluke u pogledu osnovanosti. U ovom slučaju to nije relevantno jer Savezni ustavni sud nije pristao ispitati ustavnu tužbu podnositelja zahtjeva, a objašnjenja jamstava propisanih ustavnim zakonom navedena su samo u obrazloženju te odluke (BVerfG, presuda od 24. siječnja 1995. – 1 BvL 18/93 i drugi – BVerfGE 92, 91. (107.)). Nadalje, iz objašnjenja koja je Savezni ustavni sud naveo u svojoj presudi od 24. srpnja 2017. godine ne može se zaključiti da se moguće sumnje izražene u sveobuhvatnoj ocjeni mogu ukloniti samo posebnim jamstvima koja je opisao. To je posebice točno jer sadašnji glavni postupak zahtijeva ažuriranu prognozu rizika na temelju informacija dostupnih u trenutku protjerivanja.

Na temelju izjave šefa alžirske policije o reformama koje se trenutačno provode u Alžiru u pogledu izvršavanja obveza iz međunarodnih sporazuma, kao i u pogledu poštovanja temeljnih prava i sloboda zajamčenih nacionalnim

zakonodavstvom i intenzivnim razmjenama na diplomatskoj i političkoj razini koje su prethodile deklaraciji, vijeće je uvjeren da, u trenutku njegova protjerivanja, podnositelj zahtjeva vjerojatno nije bio izložen riziku od toga da će biti podvrgnut postupanju protivnom članku 3. EKLJP-a kada bi bio stavljen u pritvor. Alžir se pridržava brojnih međunarodnih konvencija o ljudskim pravima, uključujući Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima i Konvenciju protiv mučenja i drugog okrutnog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja. Osim toga, alžirskim Ustavom zabranjeni su mučenje i nečovječno postupanje. U alžirskom kaznenom zakoniku mučenje se smatra kaznenim djelom od 2004. godine (vidi *ad hoc* izvješće Saveznog ministarstva vanjskih poslova od 25. srpnja 2017., str. 20. i dalje). Restrukturiranje sigurnosnih službi u Alžiru napreduje. Alžirski Odjel za obavještajno-sigurnosne poslove (DRS), koji je prethodno optužen za mučenje osumnjičenih terorista, raspušten je početkom 2016. godine; zamijenjen je Upravom sigurnosnih službi (DSS), koja odgovara izravno predsjedniku (izvješće Amnesty Internationala 2016./2017., Alžir str. 63., *ad hoc* izvješće Saveznog ministarstva vanjskih poslova od 25. srpnja 2017., str. 7., izvješće Ministarstva vanjskih poslova SAD-a o ljudskim pravima u Alžiru za 2016., str. 4.). Točno je da sigurnosne snage imaju opsežne ovlasti u skladu s uredbom o borbi protiv terorizma iz 1992. godine, koja je i dalje na snazi. Prema tome, mogu zadržati osumnjičene osobe u pritvoru do dvanaest dana (na temelju općih zakona, to je razdoblje ograničeno na 48 sati), pri čemu ih ne moraju izvesti pred suca ili tužitelja (*ad hoc* izvješće Saveznog ministarstva vanjskih poslova od 25. srpnja 2017., str. 17.). Međutim, Vlada općenito sve više ustraje na tome da sigurnosne snage moraju poštovati ljudska prava (u smislu „nacionalne pomirbe“ koju je želio ostvariti predsjednik Bouteflika), a u srpnju 2017. godine u okviru DGSN-a alžirske policije uspostavljen je Ured za ljudska prava. Osim toga, alžirske vlasti još uvijek daju usmeno jamstvo o tome da će se u pogledu deportacije i izručenja poštovati međunarodne pravne norme, a do danas nisu pronađeni dokazi koji bi ukazivali na suprotno (*ad hoc* izvješće Saveznog ministarstva vanjskih poslova od 25. srpnja 2017., str. 20. i dalje). U prošlosti su ocjene Nacionalnog savjetodavnog povjerenstva za zaštitu i promicanje ljudskih prava, koje je u svojim izvješćima često „zaobilazilo“ osjetljiva pitanja ljudskih prava, u velikoj mjeri ukazivale na stanje stvari u pogledu procjene stanja ljudskih prava; u međuvremenu, nakon ustavne reforme, to je povjerenstvo zamijenjeno Nacionalnim vijećem za ljudska prava, koje i dalje mora dokazati svoju neovisnost i stručnost (*ad hoc* izvješće Saveznog ministarstva vanjskih poslova od 25. srpnja 2017., str. 9.). S druge strane, alžirska vlada još uvijek ne dopušta posebnim izvjestiteljima UN-a koji rade na pitanjima poput mučenja i drugih oblika zlostavljanja, mjera borbe protiv terorizma i prisilnih nestanaka, niti međunarodnim nevladinim organizacijama (NVO-i), kao što je Amnesty International, da istražuju povrede ljudskih prava na terenu (*ad hoc* izvješće Saveznog ministarstva

vanjskih poslova od 25. rujna 2017., str. 9., i izvješće organizacije Amnesty International 2016./2017., Alžir, str. 63.), a nevladine organizacije, kao i lokalni aktivisti za ljudska prava, tvrde da je dobivanje priznanja u Alžiru još uvijek „ponekad“ popraćeno nasiljem, pa čak i mučenjem, te da nekažnjavanje i dalje predstavlja problem (izvješće američkog Državnog tajništva o ljudskim pravima u Alžiru za 2016., str. 3.). To pokazuje da je teško procijeniti uspjeh napora koje je Alžir uložio u poboljšanje stanja ljudskih prava, zbog čega su neke jurisdikcije u Europskoj uniji u prošlosti zaključile da se (i dalje) može očekivati da će osobe osumnjičene za terorizam u Alžiru biti izložene postupanju u suprotnosti s ljudskim pravima (vidi sažetak u konačnom odgovoru Europskog potpornog ureda za azil (EASO) od 16. kolovoza 2017. o prijetnji kojoj su izloženi Alžirci osumnjičeni za terorizam u slučaju vraćanja).

Prema podacima američkog Državnog tajništva, u nedavnoj su se prošlosti dogodila samo dva konkretna incidenta koja je država istražila ili ih istražuje: u svibnju 2016. dva policajca osuđena su na sedam odnosno petnaest godina zatvora nakon što su u svibnju 2015. uhićeni zbog silovanja pritvorene osobe; u drugom postupku pokrenutom zbog policijskog nasilja nad ženom u policijskoj postaji, obitelj žrtve podnijela je prigovor lokalnom sudu (izvješće američkog Državnog tajništva o ljudskim pravima u Alžiru za 2016., str. 3.). Izvori informacija koje je vijeće razmotrilo ne sadržavaju konkretne opise drugih napada koji su nedavno počinjeni nad osobama koje su državna nadležna tijela držala u pritvoru. Prema informacijama iz Saveznog ureda za vanjske poslove, do 2015. godine, osobito u kontekstu borbe protiv terorizma, postojali su ozbiljni znakovi koji su ukazivali na to da se nasilje i mučenje i dalje primjenjuju nad osobama koje su pritvorile policija i vojna tajna služba i, što je možda još ozbiljnije s gledišta povrede ljudskih prava, da su vojne tajne službe tajno držale pritvorenike bez mogućnosti komuniciranja s vanjskim svijetom u nestandardnim zatvorima (izvješće o stanju Saveznog ministarstva vanjskih poslova od 13. veljače 2017., str. 20.). Međutim, od tada nisu zabilježeni novi slučajevi (*ad hoc* izvješće SMVP-a od 25. srpnja 2017., str. 7. i 21.), iako nacionalne skupine za obranu ljudskih prava, poput Alžirske lige za obranu ljudskih prava (LADDH), Alžirske lige za ljudska prava (LADH) i lokalnog ureda Amnesty Internationala, mogu djelovati u Alžiru i objavljivati svoje nalaze (Länderinformationblatt (LIB) posvećen Alžiru iz austrijskog Saveznog ureda za pravo stranaca i azil (österreichischen Bundesamtes für Fremdenwesen und Asyl (BFA), stanje na dan 17. svibnja 2017., str. 12. i dalje)), iako se još uvijek ne mogu službeno registrirati (Human Rights Watch, World Report 2018, Alžir, str. 24.) Amnesty International također više ne prijavljuje povrede ljudskih prava nad pritvorenicima, a od ukidanja DRS-a više ne prijavljuje slučajeve pritvaranja osoba osumnjičenih za terorizam u neslužbenim centrima za pritvor koji nisu obuhvaćeni nadležnošću Ministarstva pravosuđa (izvješće Amnesty Internationala 2016./2017., Alžir, i izvješće Amnesty Internationala iz 2016.,

Alžir; ili izvješće Amnesty Internationala iz 2015., Alžir). Vlada ovlašćuje Međunarodni odbor Crvenog križa (MOCK) i lokalne promatrače stanja ljudskih prava da posjećuju zatvore i službene centre za pritvor; konkretno, MOCK je posjetio mnoge zatvore i centre za pritvor, s posebnim naglaskom na ranjive pritvorenike (izvješće američkog Državnog tajništva o ljudskim pravima u Alžiru za 2016., str. 4. i dalje) Länderinformationblatt (LIB) posvećen Alžiru austrijskog Saveznog ureda za pravo stranaca i azil, stanje na dan 17. svibnja 2017., str. 18.). Delegat MOCK-a održava bliske kontakte s alžirskim ministarstvima i nadležnim tijelima i vjeruje da je suradnja s vladom u osnovi pozitivna (*ad hoc* izvješće SMVP-a od 25. srpnja 2017., str. 22.). U tom se kontekstu može pretpostaviti da su naponi uloženi u poboljšanje stanja ljudskih prava u Alžiru s vremenom značajno smanjili rizik od postupanja u suprotnosti s ljudskim pravima, uključujući i u kontekstu terorizma. To gledište nije dovedeno u pitanje činjenicom da je Europski sud za ljudska prava u presudi od 1. veljače 2018. godine (M.A. protiv Francuske, br. 9373/15) zaključio da protjerivanje alžirskog državljanina osuđenog u Francuskoj zbog terorističkog djelovanja predstavlja povredu članka 3. EKLJP-a. Ta se presuda odnosi na protjerivanje provedeno u veljači 2015. godine (stavak 22.) i odnosi se na stanje koje je vladalo u Alžiru prije raspuštanja DRS-a (stavci 30. i dalje i 54.). U njoj je također uzet u obzir posebni profil podnositelja zahtjeva koji se, prema vlastitim izjavama, već borio protiv države na strani islamista u Alžiru, zbog čega je u Alžiru osuđen na smrtnu kaznu u odsutnosti (stavci 5. i 17.), koji je u Francuskoj također osuđen na sedam godina zatvora zbog teških kaznenih djela (sudjelovanje u zločinačkom udruživanju u svrhu pripreme terorističkih napada između 1999. i 2004. u Francuskoj, Alžiru, Maroku, Španjolskoj, Turskoj, Gruziji i Siriji), s čime su alžirske vlasti bile upoznate (stavci 9., 55. i 58.). Bez obzira na pitanje usporedivosti s osobnim profilom podnositelja zahtjeva, stanje u Alžiru u svakom se slučaju znatno poboljšalo i stabiliziralo između početka 2015. i trenutka protjerivanja podnositelja zahtjeva, početkom 2018. godine, zahvaljujući normativnom jačanju zaštite ljudskih prava i poduzetim reformama, kao što je gore navedeno.

Osim toga, u slučaju podnositelja zahtjeva, prije protjerivanja odvijale su se intenzivne rasprave na diplomatskoj i političkoj razini, u kojima nije sudjelovalo samo alžirsko Ministarstvo vanjskih poslova već su sudjelovali i Ministarstvo pravosuđa i Ministarstvo unutarnjih poslova, a koje su se odnosile na to je li zajamčeno i kako se može zajamčiti da podnositelj zahtjeva neće biti izložen postupanju u suprotnosti s ljudskim pravima u Alžiru. U tom pogledu, Alžir se nije pozvao samo na opću pravnu situaciju i nadzornu funkciju svojih sudova (vidi verbalnu notu od 30. lipnja 2001. godine), već je također dostavio i dopis ravnatelja DGSN-a, koji je pridružen alžirskom Ministarstvu unutarnjih poslova, u kojem je ravnatelj DGSN-a još jednom potvrdio da podnositelj zahtjeva ne treba očekivati nikakve restriktivne mjere s obzirom na njegovu kaznenu evidenciju te da je i sam, u

svojem svojstvu šefa alžirske policije, obećao predsjedniku (njemačke) Savezne policijske uprave da će „osobno“ zajamčiti zaštitu temeljnih prava i sloboda podnositelja zahtjeva, posebno onih navedenih u članku 132. alžirskog Ustava i onih zajamčenih Konvencijom protiv mučenja i drugih okrutnih, nečovječnih ili ponižavajućih postupanja ili kažnjavanja i Međunarodnim paktom o građanskim i političkim pravima. Uzimajući u obzir prethodne međuvladine pregovore, jasan interes Alžira za održivim jačanjem suradnje s Njemačkom na temelju povjerenja, dosad stečena pozitivna iskustva o izručenju i protjerivanju s Alžirom te s obzirom na visoki položaj osobe koja je dala izjavu, ta je obveza koja se može pripisati alžirskoj državi proširena ne samo na (uobičajeno) ispitivanje alžirske policije nakon protjerivanja već i na uhićenje podnositelja zahtjeva od strane policije ili tajnih službi (koje se s obzirom na prethodno navedeno ne mogu isključiti). Podnositelj zahtjeva u svojem je posljednjem zahtjevu za određivanje privremene mjere spomenuo da je general bojnik H. već bio na dužnosti u vrijeme navodnog mučenja i drugog nečovječnog postupanja od strane policije i tajnih službi. Međutim, to ne čini tu obvezu nevažećom u trenutku protjerivanja, posebice jer je restrukturiranje u Alžiru provedeno pod odgovornošću tog generala.

Uzimanje te obveze u obzir u skladu je sa sudskom praksom Europskog suda za ljudska prava (ESLJP) i Saveznog ustavnog suda. Pod određenim uvjetima, te dvije jurisdikcije prepoznaju zaštitne mjere kao prikladan instrument za uklanjanje rizika od toga da će protjerana osoba u državi odredišta biti izložena postupanju koje je protivno ljudskim pravima (vidi ESLJP, *Othman (Abu Qatada) protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 8139/09, ECHR 2012 (izvadci); NVwZ 2013., 487, stavci 193. - 204.; BVerfG, odluka vijeća od 24. srpnja 2017. – 2 BvR 1487/17 – NVwZ 2017, 1526, stavci 47. i dalje). U svojoj presudi od 15. svibnja 2012. godine (*Labsi protiv Slovačke*, br. 33809/08, stavci 68., 45., 121. i dalje, 15. svibnja 2012.) ESLJP je procijenio prijetnju kojoj je predmetni podnositelj zahtjeva bio izložen u Alžiru tijekom godina 2008. do 2012. i utvrdio je da je protjerivanje bilo protivno članku 3. EKLJP-a i da se poštovanje danih jamstava ne može provjeriti zbog nepostojanja sustava nadzora, ali stanje u Alžiru u pogledu rizika od nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ipak se očigledno poboljšalo, kao što je prethodno objašnjeno. Čak i ako, prema ocjeni Posebnog povjerenstva za imigracije Ujedinjenog Kraljevstva u presudi od 18. travnja 2016. godine (SC/39/2005 et al., 121.), samo raspuštanje DRS-a (obavještajne službe) nije ništa promijenilo u pogledu postojanja rizika od mučenja, restrukturiranje sigurnosnih službi od tada je napredovalo i od raspuštanja DRS-a (više) nije zabilježen nijedan slučaj nasilja nad osobama u pritvoru ili neslužbenom pritvoru (*ad hoc* izvješće SMVP-a od 25. srpnja 2017., str. 7. i 21.). Osim toga, već se neko vrijeme provodi neovisno praćenje („Independent Monitoring“), koje uglavnom provodi MOCK, u zatvorima i službenim centrima za pritvor (izvješće američkog Državnog tajništva o

ljudskim pravima u Alžiru za 2016., str. 4. i dalje). Osim toga, nasuprot predmetu o kojem je Europski sud za ljudska prava odlučivao u veljači 2018. godine, šef alžirske policije preuzeo je obvezu. U tom kontekstu, u slučaju podnositelja zahtjeva, u trenutku protjerivanja nije postojala zabrana protjerivanja u konkretnu zemlju. Podnositelj zahtjeva mogao je očekivati da će ga policija u Alžiru ispitati, a možda i pritvoriti zbog sumnje na terorizam. Međutim, u okolnostima navedenim u ovoj presudi najvjerojatnije mu nije prijetilo postupanje protivno članku 3. EKLJP-a.

Činjenice koje su nastale ili su otkrivene nakon protjerivanja ne proturječe toj procjeni. Nije važno je li točno da je, kako je tvrdio zastupnik podnositelja zahtjeva na sudu, nakon što je stigao u Alžir i nakon općeg ispitivanja od strane policije podnositelj zahtjeva prvo pušten, ali je nekoliko dana kasnije uhićen u svojoj kući (vjerojatno) od strane vojne tajne službe, te je prvo (između 18. i 26. siječnja 2018.) bio zadržan na „nepoznatoj“ lokaciji, a odvjetnik je mogao ostvariti pristup podnositelju zahtjeva tek 24 dana kasnije. Prema jednoglasnim zaključcima zainteresiranih strana, podnositelj zahtjeva sada se nalazi u običnom zatvoru i u kontaktu je s alžirskim odvjetnikom. Bez obzira na činjenicu da se jamstvo koje zahtjeva vijeće u okviru privremenog postupka pravne zaštite nije odnosilo na odricanje od prava na stavljanje u pritvor, već samo na rizik od postupanja protivnog članku 3. EKLJP-a na temelju informacija raspoloživih u to vrijeme, navodni istražni pritvor na nepoznatoj lokaciji i navodno odlaganje pristupa odvjetniku, u svjetlu članka 3. EKLJP-a, povećali su taj rizik tijekom prve faze pritvora. Međutim, zastupnik podnositelja zahtjeva nije naveo, čak ni kada mu je postavljeno pitanje, da je podnositelj zahtjeva bio podvrgnut nečovječnom ili ponižavajućem postupanju u smislu članka 3. EKLJP-a u tom razdoblju. Nadalje, pritvor u kojem se podnositelj zahtjeva nalazio u međuvremenu može se temeljiti na novim okolnostima koje je podnositelj zahtjeva stvorio nakon njegova protjerivanja. Nakon sastanka predsjednika savezne policije i general-bojnika H., zastupnik saveznih interesa pri Saveznom upravnom sudu tek je potvrdio da je podnositelj zahtjeva bio pritvoren u Alžiru na temelju „novih elemenata“ zbog optužbi za terorističko djelovanje. Međutim, kako tvrdi general-bojnik, i dalje može tražiti jamstva koja nudi pravna država. S tim u vezi, general-bojnik H. izričito je spomenuo pravo podnositelja zahtjeva na pristup ovlaštenom alžirskom odvjetniku, na posjete njegove obitelji i na poštovanje njegovih prava utvrđenih u EKLJP-u. Zastupnik podnositelja zahtjeva tijekom rasprave nije iznio nikakve negativne zaključke, iako je bio u (neizravnom) kontaktu s podnositeljem zahtjeva putem njegove obitelji. Prigovara da kao strani odvjetnik (koji nema odobrenje za rad u Alžiru) nije imao pristup podnositelju zahtjeva, ali to ne znači da se prema podnositelju postupa na način protivan članku 3. EKLJP-a, niti postoji povećan rizik za podnositelja zahtjeva da se prema njemu postupa protivno članku 3. EKLJP-a, budući da je imao mogućnost pristupa alžirskom odvjetniku.

[...]

Prevela prevoditeljska agencija Alkemist

ALKEMIST
European Translation Agency
ALKEMIST STUDIO d.o.o.
Miramarska 24/6, 10 000 Zagreb
OIB: 72460496624

